

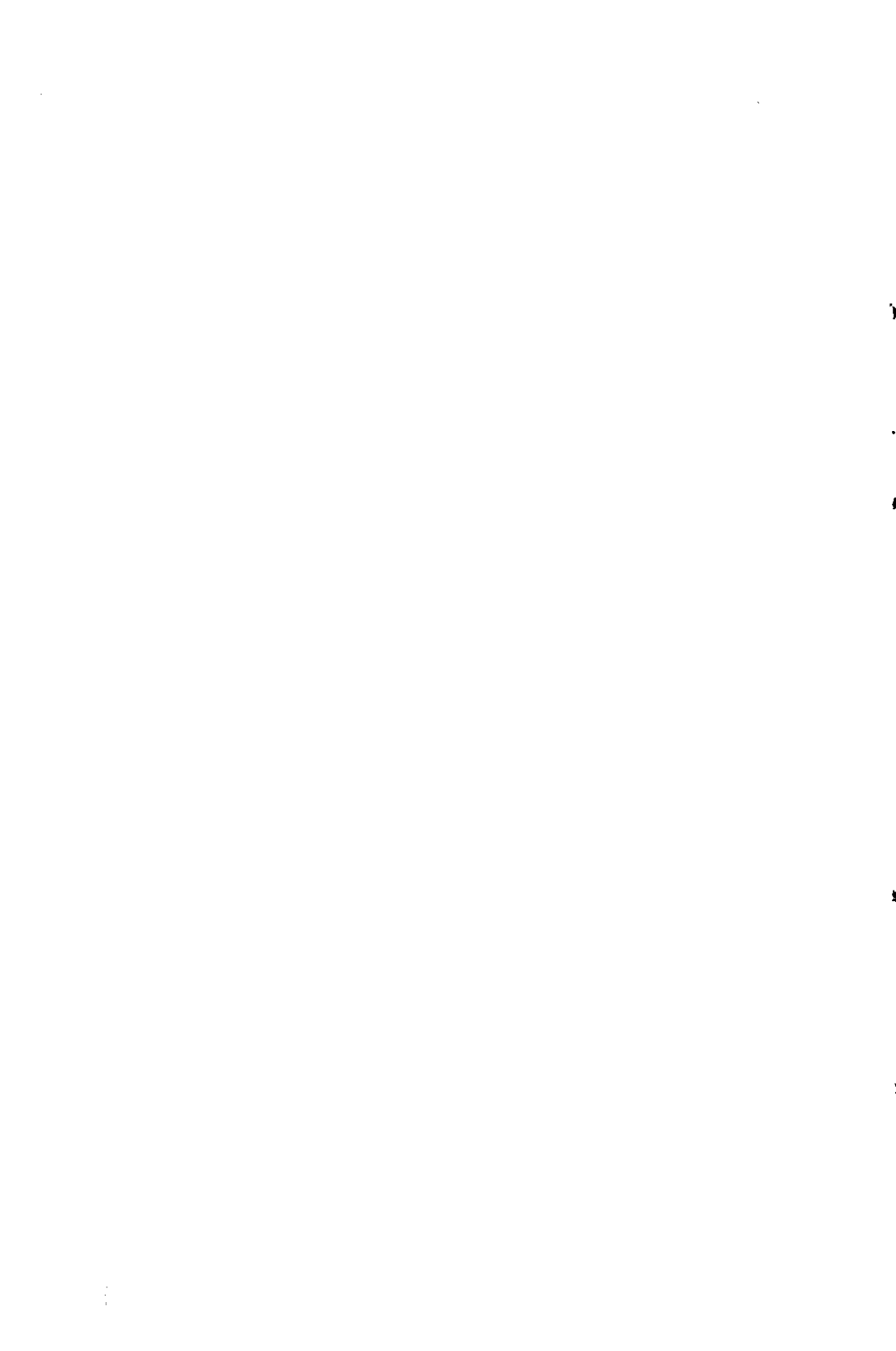
**DICCIONARIO
GRIEGO-ESPAÑOL**

IV d.C. **Ephraem Syrus** scriptor ecclesiasticus (Ephr.Syr.)
Hemmerdinger-Iliadou, D., «Saint Éphrem le Syrien. *Sermon sur Jonas*», *Mus.*
80, 1967, pp.47- 74.
Ion. = *Sermo in Ionam prophetam et de paenitentia Niniuitarum.*

Hemmerdinger 1967.pdf

LE MUSÉON

REVUE D'ÉTUDES ORIENTALES
TIJDSCHRIFT VOOR ORIËNTALISME

ONDÉ EN 1881 PAR GESTICHT IN 1881 DOOR
CH. DE HARLEZ

SUBVENTIONNÉ PAR LE GOUVERNEMENT ET PAR LA FONDATION UNIVERSITAIRE
UITGEGEVEN MET STEUN VAN DE REGERING EN VAN DE UNIVERSITAIRE STICHTING

LXXX

LOUVAIN

1967

LEUVEN

SAINT ÉPHREM LE SYRIEN

SERMON SUR JONAS

(TEXTE GREC INÉDIT)

Le *Sermon sur Jonas et la pénitence de Ninive* de saint Éphrem le Syrien, mort en 373, est une homélie métrique (*memrā*) qui s'inspire de l'un des douze petits prophètes de l'Ancien Testament, Jonas, que l'on attribue au IVe siècle avant J.-C.

Le texte syriaque a été publié par Assemani ¹. Le plus ancien témoin en est le cod. Add. 14573 du British Museum (VIe siècle). Chez Assemani, le texte est accompagné d'une traduction latine moderne, dont les défauts sont bien connus, et à laquelle, dans mon ignorance du syriaque, j'ai préféré la traduction anglaise d'H. Burgess ².

De l'original syriaque du *Sermon sur Jonas*, nous sont parvenues trois traductions anciennes :

1. une traduction géorgienne, qui se lit aux fol. 197r-230v du Sinaiticus georg. 97 (IXe-Xe siècle) ³;

2. une traduction latine publiée par A. Mai ⁴ d'après les folios 249r-260v du Vaticanus Palatinus lat. 210; ce codex est le plus ancien des témoins latins d'Ephrem, puisqu'il date du VIe-VIIe siècle ⁵;

3. une traduction grecque (*BHG* 941 g), qui est éditée ici pour la première fois d'après un manuscrit unique, le *Bodleianus Auct. T. 3. 12*, du XVe siècle.

Un second manuscrit grec, qui se trouvait à Rome à la fin du XVIe

¹ J.S. et St. Ev. ASSEMANI, *Sancti Patris nostri Ephraem Syri opera omnia*, syr., II, Rome, 1740, p. 359-387.

² H. BURGESS, *The Repentance of Niniveh. A Metrical Homily on the Mission of Jonah by Ephraem Syrus*, Londres, 1853.

³ Voir G. GARITTE, *Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai* (CSCO 165, Subs. 9), Louvain, 1956, p. 289-290. M. Garitte publie ce texte géorgien dans le présent fascicule du *Muséon*.

⁴ A. MAI, *Nova Patrum Bibliotheca*, I, Rome, 1852, p. 193-204.

⁵ Voir E.A. LOWE, *Codices latini antiquiores*, I, Oxford, 1934, n° 84.

siècle, a été traduit en latin par G. Vossius. Cette traduction ⁶ a été plusieurs fois reproduite, et notamment par Assemani dans son édition de l'Éphrem grec ⁷.

Le manuscrit de Vossius présentait quelques mots de plus ou de moins que le *Bodleianus*, quelques leçons meilleures, et des variantes marginales ou interlinéaires. La traduction de Vossius est naturellement une sorte de voile entre son manuscrit et nous, mais, dans de nombreux cas, elle fournit des leçons précises, sans compter celles, malheureusement trop rares, que Vossius nous donne en grec dans la marge. Ma collation de Vossius constitue le plus clair de mon apparat critique. Il a fallu une malchance insigne pour que le *codex* de Vossius, qui se trouvait à Rome à la fin du XVIe siècle, se perdît. Il était déjà perdu au XVIIIe siècle, ainsi qu'en témoigne Assemani ⁸.

Le *Bodleianus* présente des déplacements de morceaux entiers par rapport au syriaque et au manuscrit de Vossius. J'ai rétabli l'ordre du texte de la façon suivante :

152v-155v
 157rv
 156rv
 158r
 160v-161r
 159v-160r
 158v-159r
 161v-173v

Selon toute probabilité, chaque colonne correspond exactement à une page du modèle perdu, dans lequel l'ordre des feuillets avait été perturbé par le relieur.

Le grec traduit fidèlement le syriaque, même si le traducteur a omis intentionnellement plusieurs passages de l'original, trop long à son gré. Ce qui montre bien la fidélité de cette traduction, c'est qu'on peut la mettre en parallèle avec l'original. Burgess a divisé le sermon syriaque en un *Προόμιον* (mon numéro I), onze parties (mes numéros II-XII) et une *Conclusion* qui n'a pas d'équivalent en grec. Le fait que Burgess ait numéroté ses vers au sein de chaque partie rend aisée la comparaison de chaque colonne du *Bodleianus* avec le syriaque traduit en anglais :

⁶ G. VOSSIUS, *Sancti Ephraemi Syri ... opera omnia*, III, Rome, 1598, p. 150-162.

⁷ III, Rome, 1746, p. 561-568.

⁸ *Ibid.*, p. LV.

- 152va-b Burgess, I, 1-17 (transposition et divergences dans le grec)
 153ra I, 18-26
 153rb I, 26-36, II, 1-3
 153va II, 4-15 (additions et omissions du grec)
 153vb II, 16-28
 154ra II, 29-37, 41-42
 154rb II, 43, 46-56, 61-65 (résumés en grec), 69. Le grec ajoute 3 vers
 154va II, 70-82 (le grec est un peu plus court)
 154vb II, 83-92, 94-98 (le grec est un peu plus court)
 155ra II, 99, 105-107, 110 (additions du grec)
 155rb II, 111-127 (le grec paraphrase)
 155va II, 127-138 (addition du grec)
 155vb II, 139-152
 157ra II, 165-183
 157rb II, 184-188, III, 1-8
 157va III, 9-14, 18-20, 22-27
 157vb III, 28-41, 46-47
 156ra III, 48-55, 62-69
 156rb III, 70-80
 156va III, 88-94, 97-108
 156vb III, 109-112, 114-121
 158ra III, 121-127, 130-134, 144-145
 158rb III, 161-167 (quelques omissions dans le grec)
 160va III, 175-179, 186-191, 194-206
 160vb II, 207, IV, 1-2, 5-12
 161ra IV, 13-30 (quelques omissions dans le grec, vers 19-20)
 161rb IV, 31-33, 36-44
 159va IV, 45-56
 159vb IV, 56-71
 160ra IV, 71-72, 76-85
 160rb IV, 86-99
 158va IV, 108-120 (un peu résumés)
 158vb IV, 121-123, 128-133, V, 1-7, 15-17
 159ra V, 18-32
 159rb V, 33-49
 161va V, 50-66
 161vb V, 69-76, 85-96, 101-104
 162ra V, 107-112, 125-134
 162rb V, 135-150, 153-156
 162va V, 159-167, 170-177
 162vb V, 178-190, VI, 1-2 (le grec adapte plutôt qu'il ne traduit)
 163ra VI, 3-6, 15-22
 163rb VI, 23-37 (résumés; le grec ajoute *Math.*, VI, 18 et deux autres phrases)
 163va VI, 40-51 (les vers 40-45 différent dans le grec)
 163vb VI, 52-63, 67-70 (quelques divergences)
 164ra VI, 70-82

- 164rb VI, 82-84, 88-98, 102
 164va VI, 107, 114-121 (résumés)
 164vb VI, 122-141 (quelques omissions)
 165ra VI, 146-157 (les vers 150-152 différent)
 165rb VI, 158-171, 173-178 (quelques omissions)
 165va VI, 185-186, 193-194, doxologie ajoutée par le grec⁹, 197-198
 165vb VI, 201-204, 215, 213-214, 219-220, 222
 166ra VI, 230, 235-236, 233, 239-244, VII, 1-2, 7-10
 166rb VII, 11-16, 19-21, 25
 166va VII, 26-37 (quelques divergences)
 166vb VII, 37-47, 64-71, 92
 167ra VII, 92-95, 100-112
 167rb VII, 113, 119, 126, 129-130, 125, 131, 138-139 (mal traduit ou mal transmis)
 167va VII, 142-153, 158-159
 167vb VII, 179-182, 183, VIII, 1-3, 6, 8-15
 168ra VIII, 16-25, 28-29 (le grec ajoute 2 vers)
 168rb VIII, 30-32, 38-41, 43-45 (le grec ajoute 8 vers)
 168va VIII, 60, 67, 66, 72-76 (addition du grec; texte très remanié)
 168vb VIII, 68, 90-91, 94 (?) (texte remanié)
 169ra VIII, 94-107 (résumés)
 169rb VIII, 108-121 (divergences et additions du grec)
 169va VIII, 124-125, 130-136
 169vb VIII, 137-147
 170ra VIII, 148-157 (quelques omissions du grec)
 170rb VIII, 159-170
 170va VIII, 171-183 (divergences)
 170vb VIII, 184-189, IX, 1-9
 171ra IX, 10-15, 39-44 (divergences et omissions du grec)
 171rb IX, 45-48, 57-58, 64-65, 70-71 (une addition du grec)
 171va IX, 92-102, X, 1-6 (quelques omissions du grec)
 171vb X, 7-12, 35-48 (quelques omissions du grec)
 172ra X, 49-51, 59-62, 83-85, 103-104
 172rb X, 104-110, 120-121, 123-130, 135-136, 138
 172va X, 137-138, 141-148, 153-160, XI, 1-2, 7, 5-7
 172vb XI, 8-27, 76-82 (résumés)
 173ra XI, 86-89, 114-115, 122-125, 130-131, 171-172
 173rb addition du grec, XI, 141, XII, 14-22
 173va doxologie (ne se retrouve pas dans le syriaque)

Abstraction faite de son début, qui n'est pas éphrémien, la version latine ancienne présente bien le même texte que le grec. Par exemple, là où le Bodleianus (151rb) a : *ἡ ἡμῶν μετάνοια πρὸς τὴν τῶν*

⁹ Cette doxologie semble indiquer que, dans un état antérieur, le sermon était coupé en deux.

Νηνευιτῶν ὥσπερ ὄναρ ἐστὶν καὶ σκιὰ δειλινῆ, le Palatinus (250v) a : « in somnis videmur plangere si illorum lacrimis comparemur ». Cependant, alors que le syriaque et le grec présentent une même recension longue du sermon en question, le latin en présente une recension courte. Si jamais cette recension courte se retrouve en syriaque, le *Sermon sur Jonas* sera dans le même cas que le *Testament* d'Éphrem ¹⁰.

* *
*

Le traducteur grec rendait par des heptasyllabes et des octosyllabes ceux de son modèle syriaque ¹¹. Malheureusement, ces vers ont été fort maltraités au cours de la transmission du texte. Fallait-il les restituer, comme l'ont tenté pour d'autres sermons Mercati ¹² et C. Émèreau ¹³? Après avoir longtemps balancé, j'ai reculé devant l'arbitraire et les chevilles, qui sont inévitables en pareil cas.

Il y a des allusions au *Sermon sur Jonas* dans d'autres pièces du corpus éphrémien. Dans la composition de basse époque appelée par Assemani *De poenitentia* (III, 160-205) nous trouvons des réminiscences du *Sermon sur Jonas* aux pages 169-182 et à la page 183 DE un court résumé de la plus grande partie du sermon.

Le passage *ἡ ἡμῶν μετάνοια πρὸς τὴν τῶν Νηνευιτῶν ὥσπερ ὄναρ ἐστὶν καὶ σκιὰ δειλινῆ* se retrouve dans la *Vita Abrahami* : *ἡ ἡμῶν δὲ μετάνοια πρὸς τὴν ἐκείνης σκιὰ ἢ ὄναρ ἐστὶ* ¹⁴.

Le manuscrit grec fourmille de fautes dites d'iotacisme ; je les ai corrigées sans en avertir le lecteur. Le scribe ajoute ou omet constamment des -ν à la fin des mots, abstraction faite du -ν épheleystique.

Dans l'apparat critique, « *cod.* » désigne le Bodleianus Auct. T. 3. 12, « V » la traduction latine de Vossius, et « *in marg. V* » les leçons grecques notées en marge par Vossius.

Nous avons divisé le texte en paragraphes correspondant à ceux de l'édition du texte géorgien.

¹⁰ Sur les deux recensions syriaques, longue et brève, du *Testament*, voir F. NAU, dans *Revue de l'Orient Chrétien*, 6 (1901), p. 115-117.

¹¹ S.G. MERCATI, *S. Ephraem Syri opera*, I, Rome, 1915, p. XIII.

¹² Mercati a même publié la restitution d'un passage du *Sermon sur Jonas* (ouvr. cité, p. 91-93) ; ce passage correspond au fol. 156rb-va du Bodleianus.

¹³ C. EMEREAU, *Saint Éphrem le Syrien*, Paris, 1918-1919.

¹⁴ Papyrus du Louvre, cfr éd. THWAITES, Oxford, 1709, p. 453, col. I, 47.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ λόγος εἰς τὸν προφήτην Ἰωνᾶν καὶ περὶ μετανοίας τῶν Νηνευιτῶν. Εὐλόγησον, δέσποτα.

1. Ἰωνᾶς ὁ Ἐβραῖος, ἀνελθὼν ἐκ θαλάσσης κηρύσσει ἐν Νηνεβί τοῖς ἀπεριτμήτοις, ἐν τῇ σοβαρῇ πόλει¹ εἰσελθὼν ὁ προφήτης, διὰ φοβερᾶς φωνῆς ταύτην ἐξετάραξεν² πόλιν ἄρχουσιν³ ἔθνῶν εὐ- (152vb) θέως κατέπτηξεν διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ υἱοῦ Ἀμαθῆ, καὶ καθάπερ θάλασσα πάντοθεν ἐδονεῖτο, διὰ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἀνελθόντος ἐκ τοῦ βυθοῦ · κατελθὼν ἐν θαλάσῃ ἐτάραξεν αὐτήν, καὶ ἀπελθὼν ἐν ξηρᾷ ταύτην εὐθὺς χειμάζει ·

2. ἐσαλεύθη ἡ θάλασσα ἐν τῇ φυγῇ αὐτοῦ¹, καὶ ἡ γῆ ἐποτήθη ἐν τῷ αὐτὸν κηρύττειν · ἐπαύσατο ἡ θάλασσα² ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ ἐν τῇ πολλῇ εὐσπλαγχνίᾳ³ τοῦ θεοῦ <ἐξέστη> · ἐν τῇ τοῦ κήτους <κοιλίᾳ> τοῦ μεγάλου ἠῦχετο · (153ra) ὡσαύτως Νινεβίται ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ἡ εὐχὴ ἐρύσατο Ἰωνᾶν ἐκ⁵ τοῦ κήτους, καὶ δέησις ῥύεται Νηνεβί τῆς πτώσεως ·

3. ἀπέδρα ὁ Ἰωνᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ, ὡσαύτως Νηνεβίται ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης¹, καὶ ἐνέκλεισεν τοὺς δύο ἴως ἐν φρουρᾷ² ἡ δικαιοκρισία, ἴωσπερ τινὰς χρεώστας³ καὶ προσήνεγκαν αὐτῇ ἴδι δύο⁴ μετάνοιαν, ὅπως ἂν λυτρωθῶσιν τὰ ἀμφότερα μέρη ἰσῶν οἰκείων σφαλμάτων · τὴν οὐρανόδικον κρίσιν καὶ ἀνταπόδωσιν · προσέταξεν Κύριος⁵ τὸ (153rb) κῆτος τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ, τὸν Ἰωνᾶν φυλάττειν⁶ μεταξὺ τῆς ἠπείρου ·

4. ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἔμαθεν ὁ προφήτης¹, ὅτι δίκαιόν ἐστιν τοὺς μετανοοῦντας ζῆν · τύπον ἔδωκεν ἐν ἑαυτῷ ἡ χάρις · Ἰωνᾶς μετανοήσας ἀνῆλθεν ἐκ τῆς θαλάσσης οὕτω δὴ ἴν' ἀναγάγη τὴν βυθισθεῖσαν πόλιν · ἐταράχθη ἡ² πόλις, καθάπερ ἡ θάλασσα, διὰ φωνῆς Ἰωνᾶ ἀνελθόντος

1. ¹ civitate superba et insolescenti V. — ² sua voce turbatam et attonitam reddidit V. — ³ om. V.

2. ¹ per orationem ejus V (cfr infra ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ). — ² agitatam atque deterritum est mare V. — ³ pietatem et misericordiam V. — ⁴ obstupuit add. V. — ⁵ ventre add. V. — ⁶ lapsu atque ruina praeservavit V. —

3. ¹ Nimiè a laetitia et oblectatione V. — ² om. V. — ³ om. V. — ⁴ αἰδίων cod., ambo V. — ⁵ τῶν -- κύριος non habet V. — ⁶ conservat V.

4. ¹ Jonas add. V. — ² tota add. V.

ἐκ τοῦ βυθοῦ · ἤνοιξεν ὁ δίκαιος Ἰωνᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ Νηνεβὶ ἀκούσασα εὐθέως ἐθορυβήθη ·

5. κηρύξας Ἰουδαῖος κατέπηξεν τὴν πό- (153va) λιν, διανείμας θάνατον τοῖς ἀκροαταῖς αὐτοῦ · ἐστάθη κήρυξ Ἦ¹ ἰατρὸς μεταξὺ τῶν γιγάντων, καὶ ἐκ τοῦ φόβου² αὐτοῦ ὡς παῖδες κατέπηξαν · ἔκλασεν³ φωνὴ αὐτοῦ καρδίας βασιλέων, ὅτι τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς κατέστρεφεν ·

6. μιᾷ φωνῇ ἐκτεμῶν αὐτῶν πᾶσαν ἐλπίδα, ποτήριον ποτίζει αὐτὴν πλήρης ὀργῆς καὶ θυμοῦ · ἤκουσαν βασιλεῖς Ἦ καὶ ἐταράχθησαν, μᾶλλον δὲ¹ καὶ ἐταπεινώθησαν, καὶ τοὺς στεφάνους αὐτῶν ρίψαντες, ἐπόθησαν τὴν μετάνοιαν² · ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες καὶ (153vb) ἐθορυβήθησαν, καὶ ἀντὶ λαμπρᾶς στολῆς σάκκους ἠμφιάσαντο³ · ἤκουσαν πρεσβύτεροι, οἱ πολλῆς τιμῆς ἄξιοι, καὶ κατέχωσαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν σποδῶ ·

7. ἤκουσαν πλούσιοι, καὶ εὐθέως ἤνοιξαν τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν ἔμπροσθεν τῶν πενήτων · ἤκουσαν οἱ δανεισταὶ καὶ εὐθέως ἔρρηξαν ἅ εἶχον γραμματεῖα¹ · ἤκουσαν ὀφειλέται, καὶ διελογίσαντο τοῦτο δίκαιον εἶναι ἀποδοῦναι τὰ χρέη ἃ ὤφειλαν · ἕκαστος γὰρ ἔσπευδεν περὶ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας κηδέσθαι², καὶ δυσωπεῖν τὸν θεόν · οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄν- (154ra) θρωπος ὁ διὰ πονηρίας³ βουλόμενος γριπίσαι · ἐπειδὴ ἐνὶ δικαίῳ βουλήματι οἱ ἅπαντες ἐβέβληντο⁴ ἵνα πως κερδάνη τις τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ·

8. τῆς φωνῆς τοῦ Ἰωνᾶ ἀκούσαντες οἱ κλέπται, Ἦ ἐν σπουδῇ¹ ἀπεδωκαν τοῖς κυρίοις τὰ σκύλα², καὶ μωροποιήσαντες οἱ τὰ σῦλα παθόντες οὐδὲν ἔλαβον, ἀλλ' αὐτοῖς ἀφῆκαν αὐτά · ἕκαστος γὰρ ἑαυτὸν³ δικαίως ἀνακρίνων εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐφιλανθρωπεύετο ·

9. ἀκούσαντες οἱ φονεῖς ἐξομολογούμενοι, κατεφρόνησαν¹ τοῦ φόβου τῶν δικαστῶν · (154rb) ἤκουσαν οἱ δικασταὶ καὶ συνεχώρησαν, ὅτι

5. ¹ ὁ *delevi*. — ² *ex profunditate* V. — ³ *fregit atque inflexit* V.

6. ¹ *om.* V. — ² *et pro splendido amictu saccis induti sunt.* — ³ *-σατο cod.*

7. ¹ *ac syngraphas (= καὶ συγγραφάς) ... adhuc iis praeterea largientes (sive debitoribus commodantes) add.* V. — ² *γενέσθαι cod.*, *curare* V. — ³ *subdola aliqua vafrities* V. — ⁴ *ἐβέβληντο corruptum videtur; in animum inducerant* V *melius.*

8. ¹ *om.* V. — ² *σύλα in marg.* V. — ³ *αὐτῶν cod.*, *se* V.

9. ¹ *confitebantur se ... despexisse* V.

Ἐν τῇ φοβερᾷ <ἐκείνῃ> ὀργῇ² οὐκ ἦν ὁ κρίνων · ἕκαστος γὰρ ἐσπούδαζεν φιλανθρωπίαν σπεύρει, ἵνα θερίσῃ καὶ αὐτὸς συγχώρησιν ἐξ αὐτῆς · ἤκουσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς φωνῆς τοῦ Ἰωνᾶ καὶ τὰς ἑαυτῶν πράξεις ἐξομολογήσαντο · ἤκουσαν οἱ δοῦλοι καὶ τιμῆς ἐπλήθυναν τοῖς κυριοῖς αὐτῶν · ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ Ἰωνᾶ ἤπλουσοι καὶ σοβαροὶ³ τὸ ὕψος ἑαυτῶν ἐταπείνωσαν ·

10. ἡ ἡμῶν μετάνοια πρὸς τὴν τῶν Νηνευιτῶν, ὡσπερ ὄναρ¹ ἐστὶν καὶ σκια δειλιγῆ · Νηνευίται ἔδωκαν πολλὰς ἐλεημο- (154va) σύνας · ἡμεῖς <οὐ>κ ἂν² πλεονεξίας παυσώμεθα; Νηνευίται τοὺς παῖδας μετὰ τιμῆς ἤλευθέρουν · ὑμεῖς μὴ δουλώσητε ἑλευθέρους ἀδίκως ·

11. ὅτε γὰρ ἀπεστάλη Ἰωνᾶς ἡ προφήτης¹ εἰς τὴν πόλιν² Νινευί, τὴν μεστήν³ ὀφλημάτων, καθώπλισεν αὐτὸν ἡ δικαιοκρισία⁴, οὐχ ὄπλοις καὶ δόρατι, ἀλλ' ἐλάττω κηρύγματι · ἰατρὸς ἀπεστάλη τεμεῖν⁵ αὐτῶν τὰ ἔλκη καὶ στυπτικοῖς φαρμάκοις καθαρῖσαι τὰς νόσους · ἀνοίξας ἐδείκνυε τὰ ἑαυτοῦ φάρμακα⁶ ἴλιαν ὄντα φοβερά αὐστη- (154vb) ρὰ καὶ στυπτικά⁷ · ἔπεμψεν γὰρ ἡ χάρις τὸν Ἰωνᾶ εἰς τὴν πόλιν, οὐχ ἵνα ἐκείνην καταστρέψῃ, ἀλλ' ἵνα αὐτὴν μεταστρέψῃ⁸ ·

12. οὐκ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωνᾶς μετανοῆσαι, δεικνὺς ὅτι ὁ νοσῶν τρέχει¹ πρὸς τὸν ἰατρὸν · ἀπέκλεισεν κατ' αὐτῶν τὴν θύραν τῆς ἐλπίδος, ἵνα δείξῃ τὸ πόσον ἔκρουσαν, δεδιότες τὴν ἀπόφασιν² αὐτοῦ³ ·

13. ἤκουσε Νηνευί τὴν φωνὴν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ καὶ ἰηστοίαις καὶ εὐχαῖς ἑαυτὴν ἐπανελύσειν, ἵνα δείξῃ τὸ πόσον δύναται ἡ πρὸς θεὸν παράκλησις · ἀπό- (155ra) φασιν γὰρ θεοῦ αὐτὴ ἐπανελύσει¹ · ἠρρώστουν ἁμαρτίαις · καθάπερ ἐν ξίφει τὴν φρικτὴν φωνὴν² αὐτοῦ κατέπηξεν³ ἐκείνους (Lucina) οὐχ ἵνα αὐτοὺς τεμεῖ⁴, ἀλλ' ἵνα αὐτὸν ἰδόντες παύσονται τῶν κακῶν τῶν τικτόντων τὰς νόσους ·

² in tremenda illa ira V. — ³ πλούσιοι καὶ σοβαροὶ in marg. V.

10. ¹ somnium quoddam V. — ² nos non cessamus V.

11. ¹ om. V. — ² civitatem illam magnam V. — ³ ut eam ... liberaret V. — ⁴ om. V. — ⁵ τε μὴν cod., ad incidenda V. — ⁶ αὐτῶν τραύματα in marg. V. — ⁷ ἴλιαν — στυπτικά om. V. — ⁸ curaret V.

12. ¹ ostendens aegrotantem configere debere V. — ² damnationis sententiam V. — ³ αὐτῶν cod.

13. ¹ mutavit atque dissolvit V. — ² locus corruptus videtur; mallem καθάπερ ξίφος ἡ φρικτὴ φωνή. — ³ persuasit V. — ⁴ atque vastaret add. V.

14. ἰατρὸς ἦν ὁ ἐπελθὼν¹ νοσοῦντας ἰάσασθαι, γυμνώσας αὐτοῦ τὸ ξίφος τοῖς ἀρρώστοις ἔδειξεν · εἶδεν αὐτὸν ἡ πόλις καὶ εὐθέως ἐθορυβήθη · ἔστηκεν γὰρ ἔξω τῆς πόλεως κρατῶν τὸ ξίφος τῆς ὀργῆς · ἐκ κλίνης οἱ ἀρρωστοὶ ἀπὸ φόβου μετὰ σπουδῆς ἔτρε- (155rb) χον πρὸς τὴν μετάνοιαν · ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωνᾶ ὡσπερ ξίφος ἔτεμεν χρονίας σηπεδόνας καὶ δυσίατα ἔλκη · ἰατρὸς γὰρ ὑπῆρχεν θεραπεύων ἀρρώστους ἐν ῥάβδῳ τῆς ἀπειλῆς ·¹

15. ὑποβαλόντες¹ φάρμακα ἰατροὶ τοῖς ἀρρώστοις κολακείαις κέχρηται · Ἰωνᾶς δὲ αὐστηρᾷ τῇ φωνῇ καὶ ἀπειλῇ πολλῇ · ἔφυγεν ἀρρωστος ἐκ κλίνης αὐτοῦ, ἐθεώρει γὰρ ῥάβδον πλήρης ὀργῆς καὶ θυμοῦ, ἥ ὑγίανε τοὺς νοσοῦντας² νόσοις ἐπιθυμίας · καὶ εἰς ἕκαστος λοιπὸν ἐκ τοῦ φόβου ἰάτο ·

16. ὄψα τῶν βασιλείων τὰ ποικίλα (155va) ἤργησαν¹, ὡσαύτως ἀρχόντων πολυτελῆ δεῖπνα · ἴτι ὅτι ταῦτα λέγω² ; εἰ τὰ νήπια αὐτῶν³ οὐκ ἐθήλαζον, τίς λοιπὸν ὑπῆρχεν αὐτοῖς ὁ τρυφῶν ; εἰ κτήνη ἐξ ὕδατος ἐν σπουδῇ ἐκώλυσαν, τίς ἄρα ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πίνων οἶνον ὄλως ; καὶ εἰ ὁ βασιλεὺς σάκκον ἑαυτὸν ἐνέδυσεν, τίς ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ λαμπρὰν στολὴν ἑαυτῷ περιβάλλων ; καὶ εἰ τὰς ἐταιρίδας ἔβλεπον σωφρονούσας, τίς ὑπῆρχεν ὁ γαμῶν⁴ ἢ ὁ ἐγγαμίζων ; ἴκαὶ εἰ οἱ ἀκατάστατοι πτήξαντες ἐσωφρόνουν, τίς ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς ὁ γελῶν (155vb) τὸ σύνολον ; εἰ οἱ πάντες ἔκλαιον καὶ ἐπένθουν, τίμιν⁵ ὄρα το παίζειν ἡδὺ κατεφαίνετο ;

17. <εἰ> κλέπται¹ ἐδικαιοῦντο, καὶ τίς ὁ πλεονεκτῶν ; καὶ εἰ ἡ πόλις ἐπιπτεν², τίς ὁ τὸν οἶκον τηρῶν ; ἐρρίπτετο ὁ χρυσὸς εἰς τὴν γῆν, καὶ οὐδεὶς ἦν ὁ αὐτὸν αἴρων · ἠνέμφαν θησαυρούς, καὶ οὐδεὶς ἦν ὁ συλῶν · ἐκάμμυσαν ἄσωτοι τοὺς ἑαυτῶν ὀφθαλμούς, τοῦ μὴ ἰδεῖν ἀκολάστως τὰ κάλλη τῶν γυναικῶν · ἔσπευδον καὶ αἱ γυναῖκες μαρᾶναι

14. ¹ ἀπελθὼν cod.

15. ¹ ὑποβαλὼν cod., ὑπὲρ ἄλλων in marg. V. — ² ὑγίανον ... οἱ νοσοῦντες cod., quae sanabat laborantes morbis V.

16. ¹ atque cessabant add. V. — ² add. gr. — ³ matres add. V. — ⁴ συνομοιζόμενος in marg. V. — ⁵ si dissoluti ac immodesti metu percussi resipiscabant, modestosque se exhibebant ; quis esset inter illos, qui prorsus rideret ? Si hilares, tunc cuncti flebant atque lugebant ; cui ... V.

17. ¹ si fures V. — ² metu concidebat V.

τὰ ἐαυτῶν κάλλη, ἵνα οἱ ὀρώντες μὴ σκανδαλισθῶσιν · ἔσπευδεν γὰρ (157Γα) ἕκαστος τὸν πέλας ἅμα ἰᾶσαι καὶ ἰαθῆναι, ἵνα πάντες σωθῶσιν ·

18. ἕκαστος τὸν πλησίον προετρέπετο εἰς εὐχὴν ἰ καὶ δέησιν ¹ καὶ ἐξομολόγησιν, καὶ γέγονεν ἡ πόλις ὡς ἐν σώμα · ἕκαστος γὰρ ἐτήρει μὴ τις πέση ἐν αὐτοῖς · οὐδεὶς ἠΐξαστο ἐκεῖ ἵνα μόνος λυτρωθῆ, ἀλλ' ὡς ἐν ² μέλος ³ ἠῤῥατο ἕκαστος περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν · ἅπαντα γὰρ ἡ πόλις, καθάπερ εἰς ἄνθρωπος, ἦν κληθεῖσα δοθῆναι εἰς ἀφανισμόν καὶ φθοράν ·

19. ἐδέοντο δίκαιοι ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν, ὅπως ἂν μεθ' ἑαυτῶν κἀκεῖνοι σωθῶσιν · πάλιν οἱ ἀ- (157Γβ) μαρτωλοὶ ἐβόων πρὸς τὸν θεόν, ὅπως ἂν εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς τῶν δικαίων · παράστησον, ἀγαπητέ, τὸν σὸν νοῦν μετὰ σπουδῆς, καὶ βλέπε πῶς πάντες ἅμα ἐν πένθει σφοδρῶ διηγῶν · ὁ γὰρ κλαυθμὸς τῶν νηπίων σφόδρα ὦν ἔλεεινός ἐποίει πᾶσαν τὴν πόλιν κλαίειν τε καὶ ὀδύρεσθαι · ὁ ὀλολυγμὸς τῶν υἱῶν ἀναβαίνων ἐν δάκρυσιν τὰς καρδίας τῶν γονέων καὶ τὰ σπλάγχνα ἀνετάρασεν ·

20. πρεσβύται ἐν ὀδυρμοῖς τίλλοντες τὰς πολιὰς αὐτῶν εἰς γῆν κατέβαλλον ¹ · καὶ πάλιν οἱ νέοι, θεωροῦντες τοὺς (157να) πρεσβύτας ἐν ὀδυρμοῖς, πλείονα τὴν ἑαυτῶν φωνὴν ὑψώσαντες, ἐβόησαν ὀλολύζοντες ἅμα · διότι ὁμοθυμαδὸν μιᾷ ροπῇ ἀπέθνησκον, θάπτοντες συνθαπτόμενοι · ἐκράτουν παῖδες μητέρας, καὶ εἶλκον ἕξ ἐκατέρου, ἵνα λυτρώσονται ἑαυτὰς ² ἐκ θανάτου · τὰ βρέφη καὶ τὰ νήπια, ἀπὸ τῆς φοβεράς ἐκείνης φωνῆς, ἐν τοῖς τῶν μητέρων κόλποις μετὰ κλαυθμῶν ὑπέδεισαν ·

21. ἐσπέρας δὲ καὶ πρῶτ' ἠρίθμουν ἄς Ἰωνᾶς ὁ Ἑβραῖος ἡμέρας ἐκήρυξεν, ἵνα ἴδωσιν κἂν πόσαι ἔτι μένουσιν, δι- (157νβ) ὅτι πάλιν παρῆλθεν ἡμέρα ὠλόλυσαν ἐν δάκρυσιν, διότι ὑπελείπετο μικρὰ προθεσμία · οἱ υἱοὶ ἐν δάκρυσιν τοὺς πατέρας ἐπερώτουν · ὦ πατέρες, τοῖς φιλάτοις ὑμῶν διηγῆσασθε τέκνοις, πόσαι ἡμέραι παρῆλθον καὶ πόσαι μένουσιν, ἐξ ὧν ἡμῖν ἐκήρυξεν Ἦ ὁ υἱὸς Ἀμαθῆ ¹ ὁ Ἑβραῖος, καὶ ποία ἔστιν ἡ ὥρα, ἣν ἡμῖν ἀπεφῆγατο, ἵνα ζῶντες εἰς τὸν ἄδην

18. ¹ *om.* V. — ² *secunda manu.* — ³ *μέλη col., membra V.*

20. ¹ *κατέχωσαν in marg.* V. — ² *ipsos V.*

21. ¹ *om.* V.

ἄμα πάντες κατέλωμεν · τότε δὲ ἡ πόλις ἡ τερπνὴ² μέλλει ἀφανίζεσθαι, ἢ ποία ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἥπερ διαδίδοται ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, ἡ φήμη τῆς ἀ- (156ga) πωλείας ἡμῶν καὶ³ ὀρώσιν πικρὰν θέαν οἱ παραπορευόμενοι ·

22. ὡς δὲ ταῦτα οἱ πατέρες ἀπὸ τῶν τέκνων ἀκηκόασιν, πικρὰ δάκρυα ἐπ' αὐτοῖς, συσχεθέντες κατήγαγον · καὶ πάντως οὐκ ἴσχυσαν δοῦναι αὐτοῖς ἀπόκρισιν, ὅτι τὰ στόματα αὐτῶν ἡ λύπη ἦν ἐμφράξασα · ἵνα δὲ μὴ πληθύνωσιν τὴν λύπην τῶν υἱῶν, καὶ πρὸ τῆς προθεσμίας θανῶσιν, τὰ δάκρυα ἐκώλυσαν συνέχοντες τα σπλάχνα ἑαυτῶν, ἵνα παραμυθῆσονται τὰ φίλτατα ἑαυτῶν τέκνα · ἐφοβοῦντο (156gb) οἱ πατέρες εἰπεῖν τὸ ἀληθές, ἐγγὺς εἶναι τὴν ἡμέραν ἥπερ εἶπεν ὁ προφήτης · καὶ καθάπερ Ἀβραάμ, θέλων παραμυθῆσασθαι Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἄκων προεφήτευσεν, οὕτω δὲ καὶ οἱ Νινευίται ἄκοντες προεφήτευσαν, ἐν τῷ αὐτοῦς τὰ ἑαυτῶν τέκνα ἠθέλον παραμυθῆσασθαι ·

23. Ἰσαὰκ ἐπερώτησεν τὸ πρόβατον τὸ λογικόν · ὦ πάτερ, ποῦ ἐστὶν τὸ πρόβατον τὸ τῆς θυσίας¹ ; καὶ οὐκ ἀπεκάλυψεν Ἀβραάμ τὸ μυστήριον, μήπως λυπηθέντος αὐτοῦ, σπιλωθῆ αὐτοῦ τὸ δῶρον · ἐσπούδασεν (156va) γὰρ ὁ Ἀβραάμ, πῶς πείσοι² τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ὡς σπεύδων ἐκ τῶν ἀδήλων ἄδηλα προεφήτευσεν · οὐκ ἠθέλεν εἰπεῖν αὐτῷ, καὶ ἀλήθειαν ἔλεγεν, φοβούμενος εἰπεῖν αὐτῷ : σὺ εἶ³ εἰς ἄλλα προεφήτευσεν · ἡ γλῶσσις γὰρ τοῦ Ἀβραάμ ἦδει πλέον τῆς καρδίας, καὶ ἔμενεν ὁ νοῦς ἀργός, καὶ ἡ γλῶσσις προεφήτευσεν ·

24. τὸ στόμα ἔθος ἔχον ἐκ τῆς καρδίας μανθάνειν, αὐτὸ ἐδίδασκεν αὐτὸν τὰ μέλλοντα μυστήρια · Ἀβραάμ εἶπεν τοῖς παισίν · ἐγὼ τε καὶ Ἰσαὰκ ἀνελθόντες εἰς τὸ ὄρος, πρὸς ὑμᾶς ὑπο- (156vb) στρέψωμεν¹ · βουληθεὶς γὰρ ὁ Ἀβραάμ ψεύσασθαι προεφήτευσεν · οὐκ ἦν ψεύστης, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦν ἀληθείας συνήγορος · οὕτω δὲ καὶ Νινευίται ψευδόμενοι ἠλήθειον · ψεύσασθαι γὰρ οἰόμενοι, προφήται ἦσαν ἀληθείας · δακρύνοντες γὰρ ἔλεγον τοῖς υἱοῖς αὐτῶν · μὴ φοβείσθε, ὦ φίλτατοι, ἀλλὰ μᾶλλον θαρσεῖτε · σφόδρα γὰρ ἔστιν φιλόανθρωπος ὁ κύριος · οὐ μὴ τοίνυν ἀφανίσῃ τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα · εἰ ζωγράφος τὴν αἴψυχον εἰκόνα,

² atque jucunda add. V. - ³ à col., et V.

23. ¹ cfr Gen., xxii, 7. - ² θέσοι (immolare) V. - ³ οὐκ ἠθέλεν · εἶ non habet V.

24. ¹ cfr Gen., xxii, 5.

ἦν ζωγραφεῖ σπουδάζει τηρεῖν μετὰ πάσης (158ra) ἀσφαλείας καὶ προσοχῆς ², πόσω μᾶλλον ὁ κύριος τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτοῦ φυλάξειεν ἐκ τῶν κακῶν, τὴν ἔμφυχον καὶ λογικὴν ;

25. οὐ μὴ καταστραφῆ ἡμῶν ἢ πόλις καὶ ἀφανισθῆ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπειλῆς καλεῖ ¹ εἰς μετάνοιαν · ὑμεῖς ποσάκις ἀφ' ἡμῶν ἐδάρητε, ὦ φίλτατοι, καὶ ἔγνωτε τὴν ἀπειλὴν ἐπωφελεῖ γινομένην · ἐκ παιδείας ² γεγόνατε σοφοὶ καὶ κληρονόμοι · καὶ ἡ λύπη τῶν μαστίγων χαρὰ ἡμῖν ἐγένετο · οὕτως οὖν λογίσασθε καὶ περὶ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ ὅτι ὡς πατὴρ υἱ- (158rb) οὖς παιδεύων πάλιν οἰκτιρεῖ · τὴν ράβδον αὐτοῦ ἐπαίρει φοβῆσαι καὶ σοφίσαι · παιδεύει καὶ οὐ θανατοῖ, μᾶλλον δὲ ἐπιστρέφει ·

26. εἰ γὰρ ἡμεῖς οἱ πατέρες σπλάγχχνα ¹ ἡμῶν παιδεύομεν τῇ ἀπειλῇ τῶν μαστίγων, κτίσασθαι ἡμᾶς θέλοντες, πολλῶ μᾶλλον καὶ ὁ κύριος · εἰ καὶ παιδεύῃ ὡς πατὴρ, ἀλλὰ τῇ χάριτι αὐτοῦ λυτροῦνται πάντας ἡμᾶς, τῇ ράβδῳ αὐτοῦ ἀπειλῶν · τὴν ἀγάπην αὐτοῦ δηλοῖ καὶ ἀνοίγει πάσιν ἡμῖν τὸν θησαυρὸν τῶν οἰκτιρισμῶν αὐτοῦ ·

27. οὐ γὰρ ἡμεῖς δυνάμεθα τοσοῦτον (160va) ὑμᾶς ἀγαπᾶν, ὅσον ὁ θεὸς σπλάγχχοις φιλεῖ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων · παραθυμείσθε, τέκνα, καὶ παύσασθε δακρύνοντες · ἡ πόλις γὰρ ἡμῶν οὐ πεσεῖται, ἀλλ' ἡ ὄργη παρέρχεται ·

28. ταῦτα δὲ Νινευίται λαλοῦντες τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, παραμυθούμενοι αὐτοὺς ἄκοντες προεφήτευον · προφήται ἦσαν ἀληθῶς ¹ · ἡ γὰρ μετάνοια προφήτας αὐτοὺς ἐποίησεν · λαλοῦντες δὲ τὰ τοιαῦτα, δακρύνοντες οὐκ ἐπαύοντο · εἰ γὰρ καὶ παρεμυθοῦντο, ἀλλ' ὄδυρμοῖς ἐπένθουν · ὁ φόβος γὰρ τῆς ἀπειλῆς ἐπέτεινεν τὴν νηστείαν, καὶ τήκειν ² δὴ προ-θεσμίαν ³ (160vb) ταῖς εὐχαῖς ἐσπούδαζον.

29. ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔδειξεν αὐτὸν ¹, καὶ ἔπηξεν ἡ πόλις ἰδοῦσα σάκκον αὐτοῦ · εἶδεν καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν πόλιν πενθήσασαν

² προσευχῆς *cod.*, diligentia *V.*

25. ¹ vos *add.* *V.* — ² παιδίων *cod.*

26. ¹ σπλάγχχοις *cod.*

28. ¹ veritatis *V.* — ² τῆκον *cod.* — ³ (ὁ φόβος — προθεσμίαν) praescriptoque die angebat ac cruciabat. Ipsi autem precibus operam dabant *V.*

29. populo *add.* *V.*

ἀπὸ τῆς θεάς αὐτοῦ, καὶ δακρύων ἐπλήσθη · ἐδάκρυσεν ἡ πόλις ἐπὶ τὸν βασιλέα, ἰδοῦσα γῆν καὶ σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ · ἔκλαυσεν καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν, ἰδὼν αὐτὴν ἐν πένθει σάκκου² ἡμφιεσμένην · πάντες ὁμοῦ ἐπένθουν καὶ πάντες ὠδύροντο, ὡς καὶ τοὺς λίθους αὐτοὺς ποιεῖν συνθρηνεῖν αὐτοῖς · (161ra)

30. τίς οὕτως προσηύξατο ; τίς οὕτως ἐδεήθη, ἢ τίς οὕτως ἐταπεινώθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἢ τίς πάλιν ἀθρώως ἀπεδύσατο τὰς φανεράς καὶ κρυπτάς αὐτοῦ πράξεις ; τίς ἀπὸ ψιλῆς φωνῆς ἔσπευσεν διαρρηῆσαι τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ; τίς ὁ λόγον ἀκούσας καὶ τῷ νοῒ ἐθραύσθη¹ ; τίς ἀπὸ οἰκτρᾶς φωνῆς θανάτῳ συνεσχέθη, ἢ τίς ἐνοπτρίσατο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὸν φιλόνηθρωπον θεὸν διὰ τῆς μετανοίας ; τίς εἶδε τὸν δίκαιον ἀνασπόντα τὸ ξίφος, (161rb) καὶ τὴν πόλιν ἅπασαν κλαίουσαν καὶ βοῶσαν ;

31. τίς ἠδύνατο στέρξει τὴν φωνὴν τοῦ κλαυθμοῦ πρεσβυτῶν τε καὶ νέων, Ἰβρεφῶν τε αὐτῶν καὶ μητέρων¹ ; ἵ πάντες ὁμοῦ ἐπένθουν² ἅπαντες γὰρ ἤκουσαν ὅτι αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἐπληροῦντο, καὶ μέλλουσιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ κατέρχεσθαι πάντες ὁμοῦ εἰς τὸν ἄδην, τῆς πόλεως στραφείσης, μὴ ὄντος τοῦ θάπτοντος καὶ τε τοῦ θαπτομένου, διὰ τὸ <κατὰ>³ πάντων φθάσαι τὴν ἀπόφασιν · νεανίσκοι μέλλοντες τῷ γάμῳ συνάπτεσθαι, ἄφνω ἐξεδέχοντο τὸν (159va) ἑαυτῶν θάνατον ·

32. τίς ἄρα ἐβάσταξεν νυμφῶν τοὺς ὀλολυγμούς · ὡς ἔτι γὰρ ἐν παστῷ ἦσαν καθεζόμεναι, ἀντὶ τῆς εὐφροσύνης ἐξαίφνης ἐκλείσθησαν σὺν τοῖς νυμφίοις αὐτῶν, Ἰεῖς θάνατον πτωθέντες¹ · τίς ἄρα ἠδύνατο μὴ δακρύσαι, ὄρων βασιλέα κλαίοντα, ὅτι ἄφνω ἤμελλεν Ἰαντὶ τῶν βασιλείων καὶ ἐνδόξων οἰκῶν², εἰς τὸν ἄδην παροικεῖν καὶ βιβασιεῦσαι ἐπ' αὐτοῖς μεταξὺ αὐτῶν θανόντα³ καὶ σποδὸς γενέσθαι,

33. ἀντὶ τοῦ ὀχλήματος καὶ τῆς πολλῆς αὐτοῦ τιμῆς, ἤκουσεν ὅτι ἡ πόλις (159vb) αὐτοῦ μέλλει πίπτειν · ἀντὶ τῆς τρυφῆς αὐτοῦ καὶ τῶν

² sacco V.

30. ¹ ac vulneratus est add. V.

31. ¹ βρεφῶν — μητέρων non habent syr. V. — ² non habet V. — ³ κατὰ add. in marg. V.

32. ¹ in mortis casum atque ruinam vocatae sunt V ; πτωθέντες. cfr. Anthol. Pal., I, 109. — ² relicta regia V. — ³ θανῶν τῆ cod.

ποικίλων ὀφωνίων, ἤκουσεν ὅτι αὐτὸν θάνατος καταπίνει · ζῶσα γὰρ ἐκλήθη ἅπανα ἢ πόλις εἰς τὸν βυθὸν¹ κατελθεῖν ·

34. κέκληκεν ὁ βασιλεὺς τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις, καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐταῖς, καὶ μὴν καὶ αὐταὶ ἐπ' αὐτὸν καὶ ἤρξατο δακρῦων λέγειν ἔμπροσθεν αὐτῶν · Ἐν ποταποῖς πολέμοις¹ ἐγενόμην νικητῆς, ποσάκις δὲ καὶ ὑμεῖς κατὰ τῶν πολεμίων γενναίως ἀθλήσαντες, ἴπαντοῦ ἐδοξάσθητε², ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔ- (160ru) στω ὁ συνήθης πόλεμος, ἵνα ἐξεληθόντες ὡς αἰεὶ νικήσωμεν · πολλὰ ἔθνη καὶ λαοὺς νικήσαντες, ὑπὸ ἐνὸς Ἑβραίου νικηθῆναι ἔχομεν · ἡ φωνὴ ἡμῶν μόνη βασιλεῖς κατέπηξεν · ἀλλ' ἡ φωνὴ τοῦ οἰκτροῦ τούτου πάντας ἡμᾶς θορυβεῖ · ἡμεῖς πάντοτε πόλεις ἐπορήσαμεν · καὶ νῦν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ξένος ἡμῶν περιγίνεται ·

35. φωνὴν ἐλαχίστου φοβηθεῖσα ἔπηξεν ἡμῶν ἡ πόλις Νινευί, ἡ μήτηρ τῶν γιγάντων · ἡ φοβερὰ λέαινα ἐν τῇ αὐτῆς μάνδρα¹ σφόδρα ἐθορυβήθη ἀπὸ Ἑβραίου · εἰς πᾶ- (160rl) σαν τὴν οἰκουμένην ὠρύεται Νινευί, καὶ² ἡ φωνὴ Ἰωνᾶ ὠρύεται ἐπ' αὐτήν · ἄρα οὕτως τὸ σπέρμα Νεβρόθ ἐξησθένησεν³ τοῦ γενναίου⁴ γίγαντος τοῦ ταύτην κτίσαντος ·

36. ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς συμβουλίαν καλλίστην ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ, συμβουλευῶν οὕτως · μήτε νῦν χαννωθῶμεν, μηδ' ἀπολλώμεθα ὡς ταλαίπωροί τινες · ὅταν γάρ τις πειρασμὸν ὑπενέγκῃ ἀνδρείως ἔαν καὶ ὑποπέσῃ διπλᾶ τινα κερδάνει · κἂν ζῆ δοξάζεται, κἂν ἀποθάνῃ εὐφημεῖται, καθάπερ ἀνδρείος καὶ (158va) γενναῖος ἀθλητῆς · κραταιωθῶμεν οὖν καὶ ἀνδρισώμεθα γενναίως καὶ καθωπλισμένοι ἀθλήσωμεν · κἂν γὰρ μὴ νικήσωμεν ἀλλ' ἀνδρείως θάνωμεν, ὄνομα καλὸν πᾶσιν καταλείψωμεν · ἀκουστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πρὸς αἴσθησιν ἡμῶν ἡ δικαιοκρισία καὶ ἡ φιλανθρωπία γίνεται καὶ ἀπειλεῖ τοῖς κακοῖς ἢ δικαιοκρισία, καὶ σώζει ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος <θεός> · δείσωμεν αὐτοῦ τὴν δικαιοκρισίαν, καὶ πληθύνωμεν αὐτοῦ τὴν εὐσπλαγχνίαν ·

33. ¹ inferos V.

34. ¹ εἰς ποταποῖς πολέμοις in marg. V. — ² παντὶ ὀνομάσθητε cod., ubique celebrati estis V.

35. ¹ atque spehunca add. V. — ² nunc add. V. — ³ νεβρωθὲν ἡσθένησεν cod., correxi e syr. et V (cfr Gen., x, 8-11). — ⁴ νέου cod., strenui V.

37. ἐὰν γὰρ δυσωπηθῆ ἡ δικαιοκρισία, τὸ πλῆθος (158vb) τῶν οἰκτιρμῶν αὐτοῦ μεθ' ἡμῶν ἐστίν· μεταξύ γὰρ οἰκτιρμῶν καὶ δικαιοκρισίας πανοπλίαν ἑαυτοῖς ἴνυν καινὴν¹ ὀπλίσωμεν εἰς τὸν καινὸν πόλεμον τὸν ἐλθόντα εἰς ἡμᾶς· μὴ καταφρονήσωμεν τοῦ Ἰωνᾶ· οὐ γὰρ ἀπλῶς δεῖ προσέχειν τῷ κηρύγματι αὐτοῦ· εἰς φροντίδα μεγίστην καὶ λύπην ἐνέπεσα ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἥσπερ αὐτὸς κηρύσσει· ἡ μὲν γὰρ θεὰ αὐτοῦ οἰκτρὰ καὶ ἐλαχίστη, ἡ δὲ φωνὴ αὐτοῦ μεγάλη καὶ ὁ φόβος πολὺς·

38. ἔμπροσθεν ἡμῶν πάντων ἐπερώτησα αὐτόν, (159ga) ἵνα ὡς ἐν χώνῃ οἱ λόγοι αὐτοῦ δοκιμασθῶσιν· αὐτὸς δὲ οὐκ ἔπηξεν ἀφ' ἡμῶν, οὐδὲ ἐδειλίασεν οὐδὲ ἐθορυβήθη, οὐδὲ μὴν ἐθροήθη ἢ ἐνετράπη ἐν τοῖς λόγοις οἷσπερ εἶπεν· ἀλλὰ παντελῶς οὐκ ἤλλαξεν ὅτι ἐν ἀληθείᾳ αὐτοὶ καταδέδεται·

39. ἐκολάκευσα αὐτόν, ἀλλ' οὐκ ἔπεισα· ἐφόβησα αὐτόν, ἀλλ' οὐκ ἐχαύνωσα· ἔδειξα αὐτῷ πλοῦτον, καὶ κατεγέλασέν μοι· ἔδειξα αὐτῷ ξίφος καὶ τοῦτο ἐμυκτήρισεν· ξίφος γέγονε ξένος καὶ δώρων ἀλλότριος· ἐν οὐδενί γὰρ τούτων οὗτος ὑπεχαυνώθη· ἔστιν ὅς (159gb) διὰ δώρων κολακευθεὶς χαινοῦται, ἕτερος ξίφος ἰδὼν πολλάκις ὑποπίπτει· τοῦτον δὲ τὸν Ἑβραῖον μεταξύ κολακείας καὶ ἀπειλῆς στήσαντες, ἐγκατέρων¹ τῶν μερῶν εὗρομεν ἀνδρεῖον ὄντα· εἶδεν γὰρ τὸ ξίφος καὶ ἐμώκισεν αὐτό, ὡσαύτως καὶ τὴν φιλαργυρίαν ἐνίκησεν ὡς οὐδὲν λογισάμενος· μικρὸς λόγος ἐξελθὼν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τῇ ὀξύτητι αὐτοῦ ἄπαντας ἡμῶν τοὺς λόγους ἐξέτεμεν·

40. οὐκ ἔπηξεν παντελῶς τῆς ἐμῆς αὐστηρίας, οὔτε μὲν τῶν τιμῶν μου ἐπροσωπολήπησεν, (161va) ἀλλὰ πάντα τὸν πλοῦτον ἡμῶν, οὗτος ἐλογίσαστο ὡς τὴν κοπρίαν τὴν πατουμένην· μὴ ἄρα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χαλκοῦν ποιήσας οὗτος παραγέγονεν πρὸς ἡμᾶς ἐξ Ἱερουσαλήμ; ὁ λόγος αὐτοῦ ἡμῖν ἐγένετο κάτοπτρον, καὶ ἐν αὐτῷ εἶδαμεν τὸν θεὸν κατοικοῦντα καὶ ἀπειλοῦντα τὰς πονηρὰς ἡμῶν πράξεις· ἐν αὐτῷ εἶδαμεν τὴν δικαιοκρισίαν ὀργιζομένην τοῖς κακοῖς ἡμῶν ὀφλήμασιν· δι' αὐτοῦ ἀπόφασις τῆς πόλεως ἔφθασεν ἢ ἐκ στόματος θεοῦ, καθ' ἡμῶν ἐξεληθοῦσα·

37. ¹ ἴνυν καὶ ἴνυν cod., mallet μετάνοιαν.

39. ¹ κατὰ ἐκάτερον ἰν παργ. V.

41. εἰ παραγινόμενος εἰρήνην (161vb) Ἦ καὶ νίκας¹ ἐκήρυσσεν, ὑπενοοῦμεν ἂν αὐτὸν ὡς αἰσχροκερδῆ τινὰ δῆθεν τοῖς καλοῖς οἷς ἡμῖν προφητεύει, ἵνα δῶρον λάβῃ παρ' ἡμῶν, μισθὸν τῶν λόγων αὐτοῦ · ἰατρός τις ἀληθῆς εἰσελθὼν τῷ κάμνοντι ἀλήθειαν κηρύσσει · καὶ χειρουργηθῆναι χρή, καὶ πυρὸς καυστήρας πικροὺς προλέγει αὐτῷ θεῖναι, οὐ δευλιῶ εἰπεῖν γομφίου² ἐκρίζωσιν · οὐ πτήσσει βασιλεύα φράσαι αὐτῷ τοῖς πόνοις³, κἄν ποτίσαι αὐτὸν φάρμακον αὐστηρίας ·

42. τίς καλέσειεν ψεύστην τὸν ὄργην κηρύξαντα ; εἰ ἦν ψεύστης ἔμελλεν τῷ λόγῳ ὀκλά- (162ra) ζεῖν · ἀλλ' ὑπέρκειται ὡς ὄρω ἀπάντων ἰατρῶν · οὔτε γὰρ βραχὺ ἄρτον θέλει φαγεῖν ἐξ ἡμῶν · πλὴν εἰ δίκαιος ὑπάρχων Ἰωνᾶς νηστεύει, σπουδάσωμεν ἡμεῖς πολλῷ μᾶλλον νηστεῦσαι ἐπειδὴ ἡμάρτομεν · εἰ ὅσιος ὑπάρχων, δέεται καὶ προσεύχεται, ὑποστρώσωμεν ἑαυτοῖς σάκκον Ἦ μετὰ σποδοῦ¹ · νηστεύει γὰρ ὁ δίκαιος καὶ εὔχεται μήπως φανῇ τοῖς ἀνθρώποις ὡς ψεύστης · ἴσως γὰρ φιλονικεῖ ὅπως στραφῇ ἡμῶν ἢ πόλις · θέλει γὰρ ἵνα πιστευθῇ αὐτοῦ τὸ κήρυγμα, ὃ αὐτὸς ἐκήρυξεν ἡμῖν · καὶ ἡμεῖς διὰ νηστεί- (162rb) ας καὶ προσευχῆς πολεμήσωμεν αὐτόν · οὐ γὰρ ὁ προφήτης ἡμιρτεν, ἀλλ' αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν συνθάπτουσιν ἡμᾶς ·

43. οὔτε μὲν ὁ Ἑβραῖος στρέφει τὴν πόλιν ἡμῶν, ἀλλ' ἡ πονηρία ἡμῶν ταύτην καθαίρει · ἄλλον ἐχθρὸν ἔχομεν ἄορατον, ὃ φίλοι · ἐκεῖνος πρέπον ἐστὶν γενναίως ἀντιστῆναι · ἠκούσαμεν τὰ ἄθλα Ἰώβ τοῦ δικαίου · ἡ γὰρ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐγνώσθη καὶ ὁ λόγος καὶ ὁ πειρασμὸς αὐτοῦ ὡς σάλπιγξ ἐκήρυξεν τὴν νίκην τὴν κατ' ἐχθροῦ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ · εἰ οὖν κατὰ δικαίων οὕτως ἀγωνίζεται, τί ἄρα (162va) ποιήσει ἐν ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς ; αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἐξελεθὼν, καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ καταστρέψας τὸν οἶκον ἐπὶ τὰ τέκνα Ἰώβ¹ οἶνον μίξας αἵμασιν καὶ συντριψας ἀφειδῶς τὰ ὀστᾶ ἐκείνων ἅμα σὺν τοῖς ποτηρίοις αὐτῶν.

44. βασιλεῖς ἐν πολέμῳ¹ ἡμεῖς ἐνικήσαμεν¹, εὐχαῖς δὲ νῦν σπουδάσατε νικήσαι τὸν Σατανᾶν · ἐξέλθωσιν λοιπὸν αἱ παρεμβολαὶ ἡμῶν, καὶ

41. ¹ om. V. — ² τῶν γομφίων in marg. V. — ³ non pertimescit ad regem properare et ei suos morbos aperire V.

42. ¹ non habet V ; σπουδῆς cod., correcti ex syr.

43. ¹ cfr Iob, 1, 18-19.

44. ¹ vos vicistis V.

πόλεμον μετ' αὐτοῦ κραταιὸν συνάψωμεν · ἐκδύσασθε θώρακας καὶ σάκκον ἐνδύσασθε, ῥίψατε τὰς φαρέτρας καὶ εὐχαῖς προσφεύγετε, καταλείψατε (162vb) ξίφος καὶ ζητήσατε πίστιν · κλάσατε βέλη καὶ λάβετε νηστείαν · οὐδέν ἐστιν ἡ νίκη ἣν πρώην ἐνικῶμεν πολεμοῦντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς · ἐὰν νῦν νικήσωμεν τούτον, μείζων ὑπάρχει τῶν νικῶν καὶ τῶν ἄλλων ὧν ποτε ἐστήσαμεν · καὶ ὡσπερ ἐγὼ πρώτος ἐκεῖ παρετασσόμεν, οὕτως καὶ νῦν πρώτος ἔσομαι ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ·

45. καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς μετὰ σπουδῆς τὴν πορφυρίδα αὐτοῦ ἀπεδύσατο καὶ σάκκον ἠμφιάσατο · ἀπέρριψαν καὶ αὐτοὶ τοὺς ἑαυτῶν χι- (163ra) τῶνας καὶ σάκκους περιεβάλλοντο · καὶ σὺν αὐτῷ ἐπένθουν Νηνεύιται οἱ αἰεὶ λαμπρῶς ἠμφιεσμένοι · ὡς Ἰνδοὶ ἐφαίνοντο ἐκ¹ τῶν μελλόντων κακῶν ·

46. ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις καὶ ἐξελθὼν τὴν πόλιν πᾶσαν ἐπεσκέψατο · ἀπέστειλεν κήρυκας τοῦ κηρύξαι πανταχοῦ, ἵνα μετανοήσωσιν πάντες ὁμοθυμαδόν · ἀπολειπέτω, ἔλεγεν ὁ βασιλεὺς¹, εἰς ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ πονηρίαν, ἵνα μὴ ἐν πολέμῳ ἴρωθῆ καὶ καταβληθῆ² · ὁ ἄρπαξ μεταδότω, ὁ ἄσωτος σωφρονεῖ- (163rb) σθω, ὁ ὀργίλος πρᾶος ἔστω, ὁ τρυφῶν νηστεύετω · μηδεὶς μνησικακεῖτω, μηδεὶς τινα ἀράσθω, μηδεὶς τινα θλιβέτω, μήτε μὲν λοιδορεῖτω · ἐὰν ἡμεῖς ἀφῶμεν τὰ πταίσματα τοῖς ὁμοδοῦλοις, καὶ ὁ θεὸς ἀφήσιν ἡμῖν τὰ εἰς αὐτὸν πταίσματα³ · οὕτως ἔσται ὁ τρόπος τῆς παρατάξεως ἡμῶν, καὶ λαμβάνωμεν νίκην καὶ σώζεται ἡ πόλις ·

47. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐβόων οἱ κήρυκες τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει¹, σὺν κτήνεσιν νηστεύειν · ἔστηκεν ὁ βασιλεὺς, καθάπερ τις ἰατρὸς νοσοῦσαν² ἰώ- (163va) μενος · ἠγίασεν νηστεία τὴν παρεμβολὴν³ αὐτοῦ · θώρακα δόξης μεστὸν ἔδωκεν δι' αὐτῆς⁴ ἰθυρεὸν λυτρώσεως⁵ · ἔσπευσεν τοῦ κηρύξαι ἐν αὐτῇ πραότητος φαρέτραν, ἧς τὰ βέλη τὸν οὐρανὸν φθάνουσιν καὶ πεμπόμενα νικῶσιν · ἐλκύσας προσήγαγεν ταῦτα, ἀγάπην πίστιν ἐλπίδα, ἔξιφῃ κατέχοντα καὶ

45. ¹ metu add. V.

46. ¹ non habet V. — ² laedatur V. — ³ cfr Matth., vi, 14.

47. ¹ atque ut add. V. — ² morbos V. — ³ παρεμβολὰς in marg. V. — ⁴ suis militibus add. V. — ⁵ vocans adduxit omnem suum exercitum ad orationem V.

χαρὰν παρέχοντα ⁶ · μετὰ δὲ τὸ καθοπλῖσαι οὕτως τὸν βασιλέα τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ νηστείαις καὶ προσευχαῖς, ἤρξατο τὰ πλήθη λοιπὸν ἐπισκέπτεσθαι ἄνδρας τε καὶ γυ- (163vb) ναῖκας πάντας ὁμοθυμαδόν, καὶ ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς · πάντες περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν πολεμήσωμεν ἀνδρείως καὶ γενναίως · ἐν τῷ ἑαυτοῦ σάκκῳ τύπον αὐτοῖς παρείχεν, ἵνα πᾶσα ἡ πόλις οὕτως καθοπλίσηται ·

48. ὁ υἱὸς τοῦ Νεβρόθ, τοῦ γενναίου γίγαντος, ἵλιπὼν θήρας ¹ φονεύειν τὰ πάθη ἐτίτρωσκεν · ἀντὶ θηρῶν ἔσφαττεν τὴν αἰσχρὰν ἀμαρτίαν · λιπὼν τοὺς ἔξω θήρας, τὴν ἔνδον πονηρίαν ἐσπούδαζεν ἀναιρεῖν · ἀντὶ ἄρματος δόξης ἐπέεζευεν τῆς πόλεως, καὶ πάντας ἔσπευδεν ἔλθειν εἰς με- (164ra) τάνοιαν · ἐπελάζετο ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, ἵνα πλύνῃ ἐξ αὐτῶν τὸν ῥύπον τῆς ἀμαρτίας · ἐβίδιζεν ταπεινῶς, καὶ γέγονεν στηριγμὸς σαλευομένης πόλεως, ἵνα μὴ κάτω πέσῃ ·

49. εἶδεν ταῦτα Ἰωνᾶς καὶ σφόδρα ἐξέστη, καὶ ἤρξατο τοὺς υἱοὺς θαυμάζειν τῶν ἀλλογενῶν · εἶδεν τὰ κατορθώματα καὶ τὰς ἀρετὰς Νηνευιτῶν, καὶ δακρύσας ἐπένησεν ἐπὶ τὸ σπέρμα Ἀβραάμ · εἶδεν τὸ σπέρμα Χαναάν ¹ δικαιοθὲν ² ἐν πίστει, καὶ τὸ σπέρμα τοῦ Ἰακώβ ³ ἐκπορ- (164rb) νεῦσαν ἐκ τοῦ θεοῦ · εἶδεν τὰς ἀπεριτμήτους καρδίας περιτεμνομένας ⁴ καὶ τοὺς περιτετμημένους σκληροκαρδία ἐπιμέροντας · ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Νηνεὺ ἐγίνωσκεν τὴν αἰτίαν τῆς προκηρῦχθείσης ὄργης διὰ τὰ αὐτῶν πταίσματα, διὸ ἐξέκοψεν τὴν αἰτίαν καὶ τὰ κακὰ ἀπήλασεν ·

50. ἱατρὸς ἦν ὄντως, εἰδὼς σαφῶς τὸ νόσημα τῆς πόλεως · ἐν φαρμάκῳ γὰρ τῆς νηστείας τὴν πόλιν ἐθεράπευσεν, διώξας σάκκῳ καὶ σποδῶ τὴν ἀμαρτίαν ἐξ αὐτῆς · Ἰωνᾶς ὡς δικαστῆς εὐθύνας ¹ (164va) αὐτοὺς ἀπήτει, καὶ νηστεία συνεχώρει τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν ·

51. συνήχθησαν Νηνευίται, ὅπως δυνήσονται δυσωπήσαι τὸν κύριον, καὶ ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον · καὶ ἔγνωσαν τὴν νηστείαν δυνατὴν εἶναι καταπαύσαι τὴν τοῦ θανάτου ἀπόφασιν, καὶ παρασχεῖν αὐτοῖς ζωὴν · Ἰωνᾶς νηστεύει τοῦτο δεδοικῶς, μήπως σωθῶσιν δι' αὐτῆς, καὶ αὐτὸς

⁶ exercitum adduxit ensem, gaudium perfundens qui tenuit illum V.

48. ¹ a ferarum caede desistens V.

49. ¹ corr. ex ἀβραάμ cod. ² δικαιοθόντα cod. -- ³ ἰωβ cod. -- ⁴ cfr Rom., II, 29.

50. ¹ poenus V.

ψεύστης γίνεται · ἀλλ' ἀπόφασιν τοῦ Ἰωνᾶ μετάνοια κατήργησεν · ὅθεν καὶ Νηρευίται ὡς σοφοὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι ὁ θεὸς ἔχει σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμούς, καὶ τοῖς μετανουοῦσιν ὀλοψύ- (164vb) χως ἐπικάμπτεται σπλάγχνοις ·

52. εἶδον σκληρὸν¹ τὸν προφήτην καὶ τὸν θεὸν φιλόανθρωπον · καὶ τὸν σκληρὸν ἀφέντες τῷ εὐσπλάγχνῳ κατέφυγον · Ἰωνᾶς τὴν ἐλπίδα αὐτῶν ἔκοπτεν ἀπειλῶν · καὶ νηστεία ταύτην ἠῤῥαυεν καὶ ζωὴν ἐπηγγέλλετο · ὁ γὰρ στυγνάσας ἐπ' αὐτοὺς πρώην ἀήρ ἐλαμπρύνθη, τῇ ἐκείνων μετανοίᾳ · καὶ τῇ πολλῇ ταπεινώσει ἡ πόλις ἐσαλεύετο, καὶ ταύτην ἐστήριζαν ἔν ἐλεημοσύνη αὐτῶν² βρέφη διετηρήθησαν ἐν ἀγκάλαις τῶν μητέρων, ὅτι ἐν καιρῷ πειρασμοῦ νηστεύειν ἐδιδάχθησαν ·

53. ἐβόησαν πρεσ- (165ga) βύται ἐν σάκκῳ ἔκαὶ σποδῷ¹ καὶ ζωὴ προσετίθετο, ὥσπερ καὶ τῷ Ἐζεκία² · καὶ ὅτι ἐν κατανύξει νεανίσκοι ἐδάκρυσαν, ἐφύλαξεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τοὺς ἑαυτῶν στεφάνους · καὶ ὅτι στυγνότητα νύμφαι περιεβάλλοντο εἰς τοὺς ἑαυτῶν παστοὺς πάλιν μετὰ χαρᾶς ὑπέστρεψιν · ἐβόων δὲ καὶ τὰ ζῶα, διὰ τὸ μὴ πείν ὑδωρ · καὶ ἦν πάντων φρικτὴ ἡ φωνή, τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν, ἀλλ' ἡ δικαιοκρισία ἤκουσεν τῆς κραυγῆς αὐτῶν, καὶ ἡ χάρις εὐθέως τὴν πόλιν διέσωσεν ἐκ τῆς (165gb) ἡμέρας ἧς Ἰωνᾶς αὐτὴν ἠπέλιπεν ·

54. διηνεκῶς γὰρ ἐνήστευον καὶ ἀπαύστως ἐδέοντο · οὐκ ἐψύγη ὁ ὀφθαλμὸς αὐτῶν δακρύων μετανοίας · οὐκ ἐπαύθη δὲ ἡ γλῶσσα αὐτῶν αἰτουμένη τὸ ἔλεος · οὐκ ἤκουσεν ἡ ἀκοὴ ἄλλην τινα ὑπόθεσιν · πάντοτε γὰρ ἠκούοντο θρῆνοι καὶ κλαυθμοὶ καὶ ὀδυρμοί · οὐκ ἦν ἐκεῖ ὄλωσ ἰδεῖν τινα ἰλαρευόμενον ἢ γελῶντα ἢ παιγνιάζοντα, ὅτι πάντες ἐκόπτοντο · δάκρυα γὰρ κατέφερον ξένα τινα¹ διηνεκῶς καὶ τὰς ἐλεημοσύνας · μετανοία ἐκτίσαντο νηστείαν μετὰ τῆς (165va) καθαρότητος · σωφροσύνην ἀκωλύτως ἄνδρες ἅμα ταῖς γυναιξίν ἐκτίσαντο ·

55. ἰδοῦσα δὲ ἡ τοῦ θεοῦ χάρις ταῦτα, εὐσπλαγχνίσθη καὶ ἐδρόσισεν ἐπ' αὐτοὺς δρόσον ζωῆς καὶ οἰκτιρμῶν · οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τοῦ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν, ἀλλὰ τὴν μετάνοιαν

52. ¹ durum ac saevum V. — ² ip̄sius elemosynae V.

53. ¹ non habet V. — ² cfr Is., xxxviii, 5.

54. ¹ locus corruptus videtur.

καὶ σωτηρίαν · φιλόανθρωπος καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐλεήμων καὶ μακρόθυμος
 αἰεὶ ὑπάρχων πατὴρ σὺν υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι, Ἦϛ ἡ δόξα εἰς τοὺς
 αἰῶνας ἀμήν¹ · μεταξὺ δὲ τῶν ὀργίλων καταλλαγὴ καὶ εἰρήνῃ ἐδείκνυτο ·
 οἱ γὰρ πρεσβῦται εἰρή- (165vb) νεον, οἱ νεανίσκοι ἐσωφρόνουν,
 καὶ παρθένοι ἡγνίζοντο · θρασεῖς πραεῖς ἐγίνοντο · μία ἦν θεὰ πάντων
 καὶ μία παρεμβολή · καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ δοῦλος ἀνυπόδετοι γὰρ
 ἦσαν · ἴσα² οὖν καὶ τὰ σῖτα ταπεινώσεως³ ἦν πλουσίοις καὶ πένησιν ·
 καὶ εἰς πότος ἐξ ἴσου ἦν δεσπόταις καὶ δούλοις · ἐνὶ γὰρ ζυγῷ τῆς
 μετανοίας πάντες ἔτρεχον, ὅπως ἂν λάβωσι τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ
 θεοῦ · καὶ ἐν μιᾷ ἐργασίᾳ ὁμογνώμως εἰργάζοντο, ὅπως καὶ μίαν
 ἄφεσιν παρὰ θεοῦ κομίσονται ·

56. ἡ πόλις ὡς κάλα- (166ra) μος ἐν ἀνέμῳ ἐδοκεῖτο, καὶ καθάπερ
 στρουθίον ὅπερ ταθεῖ εἰς ἄκανθαν · οὐκ ἠγοῦντο ἐν τῷ πρῶτῳ φαίνειν
 αὐτοῖς τὴν ἡμέραν · εἰς τὸ στόμα τοῦ θανάτου πᾶσα ἡ πόλις ἔστηκεν,
 καὶ εἰς πύλας τοῦ ἄδου σαλευομένη ἔκρουεν · Ἰωνᾶς δὲ τὰς ἡμέρας
 καὶ τὰς νύκτας ἦν ἀριθμῶν, καὶ Νηνεῖται ἠρίθμουν¹ τὰς ἐαυτῶν
 ἁμαρτίας · Ἰωνᾶς ἐν τῇ καλύβῃ προσήυχετο ἀληθεύσαι, καὶ Νηνεῖται
 ἐν τῇ πόλει ἐδέοντο τοῦ μὴ ἀποθανεῖν · ἐδειλία δὲ Ἰωνᾶς ἰδὼν αὐτῶν
 τὰ δάκρυα · ὅθεν τὸ (166rb) συμβησόμενον τῇ πόλει κατεσκόπευεν ·
 Ἦσκιαν εἶχε κολοκύνθης², ἧς αὐτὸς οὐκ ἐφύτευσεν · ἐκεῖνος³ δὲ καύματι
 τῆς ἡμέρας ἐφλέγετο⁴ · ἡ γὰρ καλύβη τοῦ Ἰωνᾶ κάτωθεν ἐξηράνθη ·
 καὶ Νηνεῖταις⁵ ἡ δεξιὰ τοῦ ὑψίστου ἐπεσκίασεν ·

57. εἶδεν αὐτοὺς ὥσπερ ὕδωρ τρέμοντας ἀπὸ θεοῦ, εἶδεν νήπια
 ἐν νηστεία καὶ κλαυθμῷ ἅμα κεκραγότα · εἶδεν βρέφη δακρύνοντα,
 μόσχους καὶ ἄρνας βοῶντας · εἶδεν σπλάγχχνα τῶν μητέρων σπαρτα-
 τόμενα καὶ τὸν ὑψιστον ἰκετεύοντα · εἶδεν πρεσβύτας κλαίον- (166ba)
 τας καὶ τῷ θεῷ προσφυγόντας · καὶ πρεσβύτας τοῦ Ἰσραὴλ αἰεὶ ἀκατασ-
 τατοῦντας¹ · εἶδεν πάλιν τὴν Νηνεὶ σφόδρα μετανοοῦσαν καὶ τὴν
 Σιών πορνεύουσαν καὶ εἰδῶλοις μαινομένην · ἑώρα πῶς ἡ Νηνεὶ
 ἐν μετανοίᾳ τὸν ἔλεγχον ἐπλήθυνεν, κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ τῆς πάντοτε

55. ¹ Ἦ — ἀμήν non habet V. — ² Ιουσα cod. — ³ om. V.

56. ¹ ἠρίθμοις cod. — ² σκάν τῆς κολοκύνθης in marg. V. — ³ illi V. — ⁴ exsiccabantur V. — ⁵ om. V.

57. ¹ seditiosos atque dissolutos V.

στασιώδους · ἑώρακεν ἑταιρίδας σωφρονούσας τῆς Νηνεύι, καὶ θυγατέρας Ἰακώβ ἐκμανῶς πορνεούσας · εἶδεν ψεύστας ἐν Νηνεύι λαλοῦντας ἀλήθειαν, καὶ φευδοπροφήτας αἰεὶ ἐν Σιών δόλου² μεστούς ·

58. ἐν Νηνεύι τὰ εἴ- (166vb) δωλα φανερώς συνετρίβησαν, καὶ <ἐν> τῇ Ἱερουσαλήμ κρυπτῶς αὐτὰ προσεκύνουν · ἱκανὴν πείραν ἔλαβεν Ἰωνᾶς ἐκ τῶν ἔθνων, ὅτι Μωσῆν ἐδέξατο ὁ ἱερεὺς¹ τῶν εἰδώλων, καὶ ἡ χήρα τὸν Ἡλίαν, ἀλλόφυλοι τὸν Δαυίδ, ὅτε αὐτὸν ἐδίωξεν Σαοὺλ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ · εἶδεν ὡς περ ἐκκλησίαν συναχθεῖσαν τὴν Νηνεύι, καὶ ἔσπευδεν μήπως ψευδὲς ἔσται αὐτοῦ τὸ κήρυγμα · τὸν τοῦ θεοῦ ναὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν Ἰουδαῖοι ἐποίησαν σπήλαιον ληστῶν² ·

59. καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Νηνεύι τῷ κυρίῳ¹ προσκυνᾷ² · οἱ ζῶντες Ἰνεκρούς κλαί- (167ra) ουσιν³, Νηνεύιται δὲ τοὺς ζῶντας · πάντες τοῖς υἱοῖς αὐτῶν καὶ τοῖς συγγεν <εἰσι>⁴ αὐτῶν ἐκόπτοντο · μέγα καὶ φοβερόν πένθος ὑπῆρχε τότε ἐκεῖσε · καὶ πάντες ἐνόμιζον ζῶντες εἰς γῆν κατέρχεσθαι · καὶ ὅσον γὰρ ἐπληθύνοντο αἱ ὠρισθεῖσαι ἡμέραι, τοσοῦτον δάκρυα ἐπληθύνοντο ὡς λοιπὸν μὴ ὑπάρχοντες ·

60. ἔφθασεν δὲ <ῆ> ἡμέρα ἐν ἧπερ ἔμελλον¹ καταστρέφεσθαι Ἰεὶ μὴ μετενόησαν² · Ἰκαὶ ἡ πόλις ἐμεστῶθη κλαυθμῶν, τὸ χῶμα τῆς γῆς βραχὲν ὡς περ πλήθρα ἐγένετο, ἐκ τοῦ πλήθους τῶν δα- (167rb) κρύων, ὧν περ αὐτοὶ πικρῶς κατέφερον³ ·

61. ἀνέστησαν τὰ τέκνα οἱ πατέρες αὐτῶν, ἵνα ἄμα θρηνήσωσιν τὸν πικρὸν αὐτῶν θάνατον · τοὺς νυμφίους καὶ τὰς νύμφας ὀρδίνεον¹ εἰς τὸ μέσον · κατέμαθον οἱ πατέρες τὰ κάλλη τῶν υἱῶν αὐτῶν, καὶ ἐκ πολλῆς ἀθυμίας σκοτός αὐτοῖς ἐπεχύθη · καὶ τέλος ἠγοῦντο τὴν γῆν σείεσθαι, καὶ ὑψωσαν τὴν φωνὴν ἐν θρήνοις ἕως τῶν οὐρανῶν ·

² ac fraude add. V.

58. ¹ rex V. — ² cfr *Matth.*, XXI, 13.

59. ¹ suppliciter add. V. — ² at Jeroboam coram sculptili vitulo adorabat add. V. — ³ suos defluere solent mortuos V. — ⁴ συγγενοῖς cod.

60. ¹ ἔμελεν cod. — ² om. V. — ³ καὶ ἡ πόλις — κατέφερον : lamentationibus atque doloribus aggeres terrae resonabant. Lutum ex lacrymarum abundantia fiebat V; but mourning and weeping and lamentation the dust of the ground was moistened. Their tears made it as clay *syri.*; κατέφεροντο cod., κατέφερον in marg. V.

61. ¹ = lat. ordinate.

πρεσβύται καὶ πρεσβύτιδες ἐν τοῖς τάφοις ἀπελθόντες ἔκλαιον, ὅτι ὁ θάπτων καὶ ὁ θαπτόμενος οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς · (167va) ἕκαστος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐθεώρει² πικρὸν θάνατον καὶ ἰάφειε ὀλολυγμὸν³, <ἀγνοῶν> εἰς ποῖον θάνατον ἔφθασεν ·

62. διέρρηξαν τὰς καρδίας ἀκούοντες γῆν ῥήγγυнай¹ · ἐξίσταντο ποίῳ τέλει ἡμιελλον παραδίδοσθαι · ἐστράφησαν αἱ ἰδέαι τῶν προσώπων πάντων, ἅμα ἐννοούντων ὅτι γῆ ἔμελλεν κάτω στρέφεσθαι · ὁ βασιλεὺς σάκκον φορῶν ἐν ὀδύναϊς κατεσχέθη², ἐν τῷ αὐτῷ λογίζεσθαι ὅτι αὔριον οὐκ ἔστιν · ἅπαντες σποδὸν ἤσθιον καὶ τὸν θεὸν ἰκέτεον · πάντες ἐν τῇ εὐχῇ αὐτῶν τὸ στόμα σποδοῦ ἐπλήρουν · πάντες (167vb) τοὺς φίλους ἐκάλουν, πλησθῆναι αὐτῶν τῆς θεάς, πρὶν κατελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν ἄδην ·

63. πληρουμένης δὲ τῆς ἡμέρας ἔσθησαν ὀμοθυμαδὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ θανάτου, χεῖρας ἀλλήλων κρατοῦντες ἀλλήλους ἀπεδίρυντο · ἔφθασεν ἡ νύξ ἢ ἐσχάτη, καὶ ἐλογίζοντο ἐν ποίᾳ ὥρᾳ ἢ φωνῇ τῆς πτώσεως <αὐτῶν> μέλλει ἔρχεσθαι · ἐνόμιζον ὅτι ἐν ἐσπέρᾳ μέλλει τὴν πόλιν πίπτειν · ἔφθασεν δὲ ἡ ἐσπέρα καὶ ὅλως οὐδὲν πέπονθε · πάλιν ἐνόμιζον τῇ νυκτὶ χαοῦσθαι¹ καὶ ἀπόλεσθαι · εἶτα ἔφθασεν καὶ ἡ νύξ, (168ra) καὶ φθορᾶ οὐκ ἐδόθησαν · ἐν τῷ σκότει ἐνόμιζον τῷ τέλει παραδίδοσθαι · παρελήλυθεν καὶ τὸ σκότος, καὶ οὐδὲν ὅλως ἔπαθον · ἐν τῷ πρῶτῷ ἐνόμιζον τὴν πόλιν καταστρέφεσθαι · ἦλθεν τὸ πρῶτῷ, καὶ ἐκεῖνων τὰς ἐλπίδας ἐπλήθυνεν · ἐν τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ ἐνόμιζον οὐτοὶ μὴ ὑπάρχειν, ἐν αὐτῇ αὐτῶν ἡ χαρὰ ἐπληρώθη · τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πλησίον πάντες συνέχαιρον καὶ τὸν θεὸν ἐδόξαζον τὸν ἐλεήσαντα αὐτοὺς ·

64. Ἰωνᾶς δὲ εἰστήκει μῆκοθεν κατασκοπῶν καὶ φοβούμενος μή- (168rb) πως ψεύστης ἀναδειχθῆ · καὶ ἐν ὥρᾳ ἐν ἧπερ πίπτειν τὴν τε <πόλιν> ἤλπιζεν, ἐν αὐτῇ ἐλυτρώθη ἐκ τοῦ θανάτου · ὁ γὰρ ἀγαθὸς θεὸς τὰ δάκρυα αὐτῶν εἰδώς, εὐσπλαγχνίσθη εἰς αὐτοὺς · εἰ γὰρ καὶ μὴ τεθνήκασι, ἀλλὰ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ πονηροῦ θανάτου ἤδη προα-

² ἰστόρει cod., V. — ³ εἴφειεν ὀλολυγμός cod., ejulatusque emittelant V.

62. ¹ ῥήγγυται cod., disrumpi V. — ² κατεσθέχη cod.

63. ¹ χαοῦσθαι in marg. V, χαούτε cod.

πέθανον · καὶ ὄντως ἤδη τεθνήκασιν · νεκροὶ γὰρ ἦσαν ἄταφοι · ὁ γὰρ φόβος τῶν δεινῶν ζῶντας ἐθανάτωσεν · τοσοῦτον γὰρ ἤλπισεν καταμωράναι αὐτοὺς ἢ ἀπειλή τῶν δεινῶν, ὅτι ὡς σκιά ὑπῆρχον ·

65. ταῦτα δὲ Ἰωνᾶς εἰς νοῦν οὐκ(168να)ἐλάμβανεν, ἀλλὰ τὰ ἐαυτοῦ σκοπῶν πάντας κτείνει ἐζήτει · ὁ θεὸς αὐτοὺς ᾤκτιρεν, ὅτι φόβῳ ἐτάκησαν · καὶ ἀνεζωποιήθη ἡ θανοῦσα πόλις · λοιπὸν πάντες ὁμοῦ χαίροντες ἀρίστας ἐλπίδας εἶχον, ὅτι εἶδον τὴν ὄργην εἰς ἔλεον μετατραπείσαν · ἐν γὰρ τῇ προσευχῇ αὐτῶν τὰ γόνата ἔκαμψαν, χεῖρας δὲ ἐπέτασαν, καὶ τῷ θεῷ ἠὺχαρίστουν, τῷ παρὰ προσδοκίαν ἐκ θανάτου σώσαντι, καὶ ἐν ἐλέει ζωὴν αὐτοῖς χαρισαμένῳ ·

66. ἰδὼν δὲ Ἰωνᾶς ὅτι ψεύστης ἐφάνη Νηνευιτῶν σωθέντων, σφόδρα(168νβ) ἠθύμει · οἱ δὲ ἄνδρες Νηνευίται ἤρξαντο παρακαλεῖν καὶ κολακεύειν αὐτόν, λέγοντες αὐτῷ οὕτως · μὴ ἀθύμει, ὦ Ἰωνᾶ, ἀλλὰ χαίρου διότι νέαν¹ ζωὴν διὰ σοῦ εὔρομεν · διὰ σοῦ γὰρ τὸν θεὸν τῶν ὄλων ἐπέγνωμεν · οὐκ ἐψεύσω, μὴ φοβοῦ, κατεστράφη γὰρ ἡμῶν πᾶσα ἡ πονηρία, καὶ ὑψώθη ἡ πίστις · ἐν χειρὶ σου εὔρομεν ἐφόδια τῆς μετανοίας, καὶ ἐκ θησαυρῶν θεοῦ ἐλάβομεν ·

67. εἰπέ ἡμῖν, Ἰωνᾶ, τί εἶχεν ὠφελῆσαι εἰ κατεστράφη ἡμῶν ἡ πόλις ; εἰ ἅπαντες ἀπεθάνομεν ; ἢ τί εἶχες κερ- (169γα) δάσαι, ἢ εὐεργετῆ τοῦ Ἀμαθῆ¹, εἰς τὸν ἄδην πάντες κατεπόθημεν ; τί ἀθυμεῖς ἐκ κακῶν ἡμῶν ἰασάμενος ; τὸ πλῆθος εὐχαριστεῖ σοι μᾶλλον ὡς περ εὐεργετῆ · διατὶ δὲ στενάζεις, ὅτι ἐπραγματεύσω τὴν πόλιν οὐκ εἰς φθορὰν, ἀλλ' εἰς γνῶσιν θεοῦ ; τί δε καὶ πενθεῖς ἐν τοῖς σωθείσιν διὰ τῆς μετανοίας ; νυνὶ ἐστεφάνωσαι² · τοῦτο τὸ γεγονός χαροποιήσάτω σε · ἀγγέλους γὰρ ἐν ὕψει σὺ ἐχαροποίησας · ὀφείλεις σὺ ἀγάλλεσθαι ἐπὶ γῆς ἐν αὐτῷ · ὅτι ὁ θεὸς χαίρεται σὺν ἀγγέλοις ἐν (169γβ) οὐρανοῖς ἐν ἡμῖν · Ἐμεγαλύνθη σου ὁ νοῦς πλειόνως³ ἐν τούτῳ, ὅτι πάντες τῷ θεῷ το σέβας διδώσιν · παραμύθησε οὖν σεαυτῷ ὅτι πᾶσα ἡ πόλις σὺν τῷ βασιλεῖ ἐν χαρᾷ σοι προσκυνεῖ ·

68. ἔωρακὼς νήπια ἐκ θανάτου ἴσθέντα, παρακληθεῖς προσεύξω ὑπὲρ τῆς ζωῆς αὐτῶν · βλέπε πάλιν καὶ βρέφη φυλαχθέντα καὶ ἐπίθες

66. ¹ ξένην cod., novam V.

67. ¹ om. V. — ² ἐστεφάνωται in marg. V. — ³ magnificari ne amplius tua mens potuit V.

τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν · εὐλόγησον τὴν πόλιν τὴν παρ' ἐλπίδα σωθεῖσαν, ἵνα τὸ μνημόσυνόν σου ἐν αὐτῇ πληθυνθείη · ἀπέλασον τὸ πέν- (169να) θος, καὶ λύσον τὴν νηστείαν, καὶ χαρίσθητι ἡμῖν, ὦ προφήτα τοῦ θεοῦ ·

69. ταῦτα, καὶ πλείονα τούτων, Νημεύεται ¹ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν, ἵνα αὐτοῦ τὴν ἄκαιρον ἀθυμίαν παύσωσιν · ἔξωθεν γὰρ τῆς πόλεως οὗτος ² ἐκατέζετο, καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτόν ἡπασα ἡ πόλις, καὶ εἶδον θέαν φρικτὴν · τὸν Ἰωνᾶν ἐστῶτα καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ διαδικαζομένους ³ ἤκουον · ἤκουον Ἰωνᾶ πῶς τῷ Θεῷ ἐδικάζετο, καὶ πῶς πάλιν ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ ἀπεκρίνατο · τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα ὃ εἶχεν δικαζόμε- (169νβ) νον ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ ἐφθέγγετο · ἔδειξέν τε ἐν αὐτῷ, καὶ ὡσπερ δύο πρόσωπα, θεοῦ καὶ τοῦ προφήτου, ἅμα δικαζομένους,

70. ἤκουεν ἅπιν το πλῆθος, συνηγοροῦντος ἑαυτῷ ὑπὲρ τῆς κολοκύνθης · καὶ μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ δεσπότου καὶ τῆς πόλεως · ἡ γὰρ γλῶσσα Ἰωνᾶ τοῖς δυοῖς διηκόνει · καὶ ἐξ αὐτῆς ἠκούοντο φωναὶ δύο προσώπων · ἐν γὰρ γλώσση αὐτοῦ δύο τινες ἐλάλουν · καὶ ἐλάλει πρὸς τὸν θεόν, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ ἀπεκρίνατο · ὦ φρικτοῦ συνηγόρου, ὦ πῶς ἡ γλῶσσα αὐτοῦ δυσὶν συνηγόρευεν, (170να) τῷ θεῷ καὶ ἑαυτῷ ·

71. χοροὶ ¹ ἐστῶτες ἤκουον πῶς Ἰωνᾶς τῇ ἑαυτοῦ λαλιᾷ θεῷ ἐνετύγχανεν ², δικαζόμενος ταῦτα · ὦ δέσποτα, διατί πανταχόθεν με θλίβεις, καὶ τί με προὔδικας ³ καὶ ψεύστην ἀπέδειξας; ἔπειτα ἤμπερ εἶχον μικρὰν κολοκύνθην τοῦ σκέπειν με ἐκ τῶν καυμάτων, ταύτην ἀπεξήρνας καὶ καύσωμι με φρύγεις · διὸ θάνατον αἰτῶ · λάβε δὴ τὴν ψυχὴν μου · σφόδρα γὰρ λελύπημαι ἵ πόθῳ τῆς κολοκύνθης ⁴ ·

72. ἀπεκρίθη δὲ εὐθὺς τὸ πανάγιον πνεῦμα ἐκ τοῦ στόματος αὐ- (170νβ) τοῦ καταδικάσαι αὐτόν ἡ γλῶσσα αὐτοῦ · καὶ εὐθέως αὐτόν ἐπολέμησεν · καὶ τὸ στόμα ἤλεγχεν δικαιοῦν ¹ τὸν θεόν · ἤκουσεν γὰρ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, ἐκ στόματος Ἰωνᾶ, πῶς ὁ θεὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀντιδικαζόμενος ἔλεγεν αὐτῷ · σὺ, φησιν, λελύπησαι ὑπὲρ

69. ¹ *om.* V. — ² *Jonas* V. — ³ *δικαζομένους in marg.* V.

71. ¹ *velut chori* V. — ² *ἐτύγχανεν in marg.* V. — ³ *παρέδικας cod.* — ⁴ *ὑπὲρ κολοκύνθης in marg.* V.

72. ¹ *δεικνύειν cod.*, *justificans* V.

τῆς κολοκύνθης, ὑπὲρ ἧς οὐκ ἔκοπιάσας, οὔτε μὲν ἐξέθρεψας, ἧτις ὑπὸ τὴν ἕω² φυεῖσα ὠσαύτως ἐξηράνθη · πόσω δὲ μᾶλλον φείσομαι³ ἐγὼ ὑπὲρ τῆς πόλεως μου · τύπον σοι νῦν δίδωμι τῆς ζωῆς πάσης⁴ πόλεως ἐπὶ τῆς κολοκύνθης (170va) τῆς ἀποξηρανθείσης · ἡ κολοκύνθη νῦν γένηται σου διδάσκαλος, καὶ μάνθανε ἐξ αὐτῆς σύνεσιν καὶ σοφίαν, ἐν οἰκτρᾷ κολοκύνθῃ πόσον ἐστὶν τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ ·

73. σὺ φεῖδῃ κολοκύνθης καὶ γὰρ τῆς πόλεως · καλύβην οἰκτρὰν ζητεῖς καὶ τὴν πόλιν ἐκριζοῖς¹ · ποῦ σοῦ, Ἰωνᾶ, ἡ δικαιοκρισία; τί, τὴν κολοκύνθην τῆς πόλεως προκρίνεις; ἐπὶ οἰκτρᾷ κολοκύνθῃ εὐσπλαγχίαν δεικνύς, Ἰωνᾶ, καὶ ἐπὶ τῆς πόλεως ἡ πολλὴν ἀποτομίαν² · οὕτως ἐμεγαλύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἡ δοθείσα εἰς (170vb) πτώσιν τε καὶ βρώσιν · ὑπερ τοῦ ἐσθίουτος τὸ φθαρτὸν προέκρινας τῶν μετανοησάντων, καὶ φύλλα μεγαλύνεις ὑπὲρ ἄνδρας λογικούς ·

74. ταῦτα οἱ Νηνεῦται τὰ ἅπαντα ἀκούσαντες, ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος τῷ θεῷ δόξαν ἀνέπεμψαν · ἐπειδὴ ὑπὲρ αὐτῶν αὐτὸς ἐδικαζετο, ὁ πλάστης τῷ πλάσματι, ὁ κτίστης τῷ κτίσματι, ὁ δεσπότης τῷ δούλῳ · τὴν γλώσσαν τοῦ Ἰωνᾶ τοῦ συνδικαζομένου, δοῦναι ψῆφον δικαίαν · καὶ ἄκων Ἰωνᾶς ἐνικοποιεῖτο δοξαζόμενος · ἐν δίκῃ ἐδικαίου τὸν δίκαιον δικαστήν ·

75. ὁ θεὸς ἠρετίσατο διὰ πολλοὺς (171ra) οἰκτιρμούς, τὴν οἰκείαν τῆς ἀπειλῆς ἀνακαλέσασθαι φωνήν, ἵνα σωθῇ ἡ πόλις · καὶ Ἰωνᾶς ἄκρως θεῷ συνεκρίνατο, ἵνα στρέψῃ τὴν πόλιν, καὶ αὐτὸς ψεύστης μὴ γένηται · ἔχαιρεν πᾶν τὸ πλῆθος, ἐν τῷ ταῦτα ἀκούειν καὶ βλέπειν τὸν Ἰωνᾶν ἠτῳάμενον τῷ θεῷ · καὶ γρόντες πῶς ὁ θεὸς παρεμυθεῖτο αὐτόν, ἔσπευσαν τοῦ πληθῆναι τὴν πρὸς αὐτὸν τιμὴν · ὅθεν αὐτὸν ἤρπασαν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῶν, καὶ καθάπερ βασιλεὺς εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει μετὰ δόξης καὶ ἐκαθέσθη · καὶ συναχθέντες πάντες οἱ μετανοησάντες (171rb) ἦσαντες, προσεκύνησαν αὐτόν, ἐνέγκαντες αὐτῷ δῶρα καὶ τὰς δεκάτας αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐτάξαντο ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτῶν ·

² ζωθεν cod. — ³ Ninivae add. V. — ⁴ om. V.

73. ¹ ἐκπορθεῖς cod., ἐκριζοῖς in marg. V. ² durissimum ac severissimum te exhibes V.

76. ἤνοιξεν ὁ βασιλεὺς τὸς ἑαυτοῦ θησαυρούς ¹· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα πάνυ ἔνδοξα· πάντων λοιπὸν ἐκ στομάτων ἔδοξάσθη Ἰωνᾶς· καὶ εἰσελθὼν ἐκάθισεν εἰς ἄρμα βασιλικόν· κῆτος ² ἐν τῇ θαλάσῃ ἤνεγκε ³ τὸν Ἰωνᾶν, ἄρα ἐπὶ γῆς ⁴, ἐν Νινευὶ τῇ πόλει, ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ⁵ ἐμεγάλυνεν αὐτόν· ἰχθύες ἐν τῇ θαλάσῃ διεγύρευον ⁶ αὐτόν· καὶ ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἄρχοντας (171va) ὁ βασιλεὺς Νηνεὶ πρέσβεις ἐξυπέστειλεν, ὅπως ἐτοιμάσωσιν αὐτῷ πανταχοῦ τὰ ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ θεὸς ὠδήγησεν τὸ κῆτος ποῦ πορευθῆ, καὶ βασιλεὺς ἔδειξεν τὴν ὁδὸν τῷ προφήτῃ·

77. ἐν δόξῃ ἀνήρχετο εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ βασιλεὺς, κατέπηξεν καὶ ὑπάντα αὐτὸν ἀπὸ φόβου τοῦ κηρύγματος· καὶ μὴν πᾶσα ἡ πόλις ἐτίμα αὐτόν· καὶ ἐπτοεῖτο γινῶναι ¹ τὰ ἐν Νηνεὶ, ὅπως αὐτοὺς μὴ στρέψῃ·

78. ὅτε δε προσήγγισεν τοῖς ὀρίοις Ἱερουσαλήμ, ἔλεγεν τοῖς σὺν αὐτῷ, ὅπως ἐπιστρέψωσιν· ἡσχύνετο γὰρ μήπως εἰσελθόντες ἐκείσε ἴδωσιν ἑλληνισμόν καὶ (171vb) πολλὴν ἀσέβειαν, καὶ μάθωσιν ἐξ αὐτῶν οἱ μετανοήσαντες καὶ σεβόμενοι τὸν θεόν, πάλιν εἰδώλοισ θύειν· ἐφοβεῖτο γὰρ μήπως πάλιν ἀνανεωθῆ τὸ τραῦμα τὸ οὐλωθὲν καὶ ἰαθὲν δι' αὐτοῦ· ἐδέξατο τὴν χάριν λοιπὸν τῶν συνελθόντων αὐτῷ, ἡσπάσατο αὐτοὺς ἐν πόθῳ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς· ἔδωκεν συμβουλίαν, ὅπως ἐπιστρέψωσιν, καὶ οὐκ ἤκουον αὐτοῦ ἃ ἔλεγεν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα φασίν, μᾶλλον λέγοντες· μὴ ἡμᾶς ἐκδιώξῃς ἀπὸ σοῦ, ὡς προφήτα, σὺν σοὶ ἄφες εἰσελθεῖν ¹ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅπως γινώμεν (172va) ἐξ αὐτῆς ἀρετὰς καὶ κανόνας, πράξεις καλὰς καὶ εὐθείας, τύπους, λόγους καὶ τρόπους· εἰσελθόντες ἴδωμεν τὴν γῆν ἐν ἣ οὐκ ἔστι παντελῶς ἑλληνισμός, ἀλλὰ πίστις καὶ ὀρθότης· ἄφες ἡμᾶς θεάσασθαι τὴν ρίζαν τὴν ἀγαθὴν, ἐξ ἧς σὺ ἐβλάστησας ²· παρακαλοῦμεν, ὡς προφήτα, ἀντὶ τοῦ μισθοῦ οὐπερ ἐκάμαμεν ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ, δὸς ἡμῖν σὺν σοὶ ἰλθεῖν·

76. ¹ τοὺς ἐν αὐτῷ θησαυρούς *in marg.* V. — ² κῆτος *cod.*, cetus V. — ³ ἤλεξαν *cod.*, portabat V. — ⁴ ἐπὶ τῆς ἡπείρου *in marg.* V. — ⁵ om. V. — ⁶ ἐθήρευον *in marg.* V.

77. ¹ γινῶσαι *cod.*

78. ¹ ἐσμέν *cod.*, ut ingrediamur *in V.* — ² ῥάδαμος ὁ Ἐβραῖος *in marg.* V.

79. ταῦτα αὐτῶν λεγόντων, Ἰωνᾶς τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν ἔκλιεν, ἐνοῶν τί αὐτοῖς τεχνάσοιτο Ἵνα ἐπιστρέψωσι¹ · σφόδρα γὰρ ἠσχύνετο (172rb) εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς πονηροὺς καὶ ἀσεβεῖς · τοῦτο χεῖρον αὐτῷ ἦν τῆς κολοκύνθης², ὥστε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θάνατον ἠτήσατο ·

80. ἤρξατο δὲ προφασίζεσθαι ὁ προφήτης, καὶ λέγειν τοῖς ἀνθρώποις προφάσεις τε μὴ οὕσας · νῦν ἑορτὴ μεγάλη ἐστὶν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν, καὶ οὐ δύναται ἐκεῖ ἀλλογενὴς εἰσελθεῖν · εἰ γὰρ καὶ πιστοὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐ δύνασθε ἐλθεῖν εἰς τὴν ἑορτὴν θεοῦ, ὄντες ἀπερίτμητοι · διὸ ὑποστρέψατε ἐν χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν, πρὸς τὸν πέμψαντα ὑμᾶς · καὶ ὅτε ἡ ἑορτὴ τοῦ θεοῦ παρέλθῃ, (172va) ἐὰν θέλετε, πάλιν ὑποστρέψατε ἐντεῦθεν ·

81. καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις σφόδρα ἐλυπήθησαν, καὶ κλαίοντες πάντες κατησπάζοντο αὐτόν · καὶ λοιπὸν ὑπέστρεφον ἐν ἀθυμίᾳ πολλῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου · μετὰ δὲ τὸ ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν Ἰωνᾶν τὸν προφήτην, ἔτι ὄντες αὐτόθι¹, εἶδον ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ ἐλογίσαντο τοῦτο, ἀνελθεῖν εἰς αὐτὸ, ὅπως ἂν μήκοθεν τὴν ἐπιθυμητὴν γῆν ἴδωσιν · ὅτε δὲ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, εἶδον τὴν γῆν ἅπασαν καὶ εὐθέως ἐξέστησαν σφό- (172vb) δρα ὄρωντες ἀνθρώπους θύοντας θυσίας τοῖς δαίμοσιν, καὶ ὑπὸ ἄλση σπονδίας, καὶ ἐν βωμοῖς τὰ γλυπτὰ, πρὸ θυρῶν δὲ τὰ εἶδωλα · καὶ τὸν εἰσερχόμενον καὶ ἐξερχόμενον τούτοις σέβας δίδοντα, καὶ εἰς γλυπτὰ προσκυνοῦντα · ἄλλος μόσχον ἔθυσεν, ἕτερος δὲ πάλιν σπονδίας δαίμοσι προσέφερον · καὶ τί τὰ πολλὰ λέγειν; πᾶσαν γὰρ μανίαν καὶ τέχνην τοῦ Σατανᾶ ἐκεῖ ἐθεάσαντο ·

82. ὅθεν ἤρξαντο λέγειν · μὴ ὄναρ θεωροῦμεν; ἄρα τὴν γῆν Ἰσραὴλ ὡς Σόδομα βλέπομεν; τοῦτο ἐστὶν τὸ σπέρμα Ἀβραάμ, ἢ ἴσως οἱ δαίμο- (173ra) νες ἡμᾶς φαντάζουσιν; μὴ ἀποδράσιμα ἢ μεγάλη ἀσίβειυ τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὧδε κατεσκευάσωμεν; ἐκεῖ τὰ εἶδωλα ἐν σπουδῇ συνετίψαμεν · μήπως ἄρα ἐλθόντα ὧδε κατανδρειώθησαν; οὐ μόνον δὲ ἐκεῖνα, ἀλλὰ τὰ πανταχόθεν ὧδε ἐστὶν εἶδωλα, ἃ ἡμεῖς

79. ¹ om. V. — ² arefacta add. V.

81. ¹ αὐτόθι in marg. V.

οὐκ ἐσχήκαμεν · ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ὄφιν οὐκ ἦν προσκυνεῖν · οὗτοι ὄφιοι ὄντως ὄφιν προσκυνοῦσιν · ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ζῶα ἐπεθύομεν · οὗτοι τὰς θυγατέρας αὐτῶν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν σφάττουσιν ·

83. ἀλλ' ¹ ὡς ὁ νόμον θεοῦ διὰ Μωσέως λαβῶν, ² ὡς ἔλε- (173rb) γεν Ἰωνᾶς, γλυπτὰ ποιεῖ καὶ πωλεῖ ² · ἀναστάντες φύγωμεν ἐκ τοῦ πονηροῦ λαοῦ, μήπως καταπαθῶμεν ἐν τοῖς πράξεσιν αὐτῶν · ἀντὶ γὰρ τῆς Νηνευὶ τῆς μὴ καταστραφείσης, τάχα ἢ γῆ Ἰσραὴλ μέλλει καταστρέφεσθαι · ὡς δὲ ταῦτα ἔφησαν, ἔμφοβοι ὑπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, δοξάζοντες τὸν θεόν ·

84. δοξάσωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς τὸν θεὸν τὸν παρέχοντα ἡμῶν τύπον καὶ ἀρραβῶνα διὰ τῶν Νηνευιτῶν · ὡς γὰρ αὐτοὺς διὰ τοῦ Ἰωνᾶ ἐρρύσατο, οὕτως καὶ νῦν σώζει καὶ εἰς αἰεὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, διὰ τοῦ μονογε- (173va) νοῦς αὐτοῦ υἱοῦ · καὶ καταργεῖ τὸν λαόν, τὴν συκῆν λέγω τὴν ἄκαρπον, τὴν κωλύουσι τὰ ἔθνη ἐκ καρπῶν μετανοίας σώζεσθαι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων · ἀμήν.

ἀπηρτήθη ὁ λόγος τοῦ προφήτου Ἰωνᾶ περὶ μετανοίας τῶν Νηνευιτῶν.

95 Montmorency (France).
6, rue Renaud.

D. HEMMERDINGER-ILIADOU.

83. ¹ *populus add. V.* ... ² *ὡς ἔλεγεν ... πωλεῖ om. V.*